

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра **економічного аналізу і фінансів**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Губанової Яни Олексіївни

(ПІБ)

академічної групи 072-17ск-1

(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства
(на прикладі ТОВ "КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-
НОВОМОСКОВСЬК")»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Замковий О.І.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.			

Дніпро
2020

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

_____ **О.В.Єрмошкіна**
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2020 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

студенту Губанової Я.О. академічної групи **072-17ск-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(код і назва спеціальності)

На тему: «Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ "КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК")»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____ . № _____ -Л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	04.05.2020- 07.05.2020
Розділ 1	Теоретичні основи методики обчислення грошових потоків надходжень і витрат підприємства	08.05.2020- 17.05.2020
Розділ 2	Аналіз і оцінка фінансового стану ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ»»	18.05.2020- 26.05.2020
Розділ 3	Шляхи удосконалення управління грошовими коштами ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ»»	27.05.2020- 02.06.2020
ВИСНОВКИ		03.06.2020- 04.06.2020
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	05.06.2020- 07.06.2020

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Замковий О.І.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 21.04.2020 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 08.06.2020 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Губанова Я.О.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Губанова Я.О. «Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ "КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК")» – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за напрямом підготовки 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2020.

Кваліфікаційна робота присвячена аналізу руху грошових коштів на підприємстві. В роботі викладено сучасний стан підприємства, обґрунтована актуальність теми і конкретизовано завдання дипломної роботи. На підставі огляду літературних джерел визначено основні теоретичні та методичні підходи до аналізу і оцінки грошових потоків, а також їх значення для підприємства в сучасних умовах розвитку української економіки. Був проведений аналіз фінансового стану, рентабельності на підприємстві, а також досліджено фактори, які впливають на стан підприємства в умовах сучасної економіки.

На підставі результатів дослідження визначено основні заходи щодо шляхів удосконалення процедури планування доходів і витрат підприємства, розглянута методика підвищення рентабельності підприємства. З урахуванням яких і за допомогою математичної моделі розраховані фінансові показники, що показали ефективність проведених досліджень.

Рекомендації щодо найкращого з розглянутих варіантів планування можуть бути застосовані у подальшій діяльності ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК».

ГРОШОВИЙ ПОТІК, ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІВСТЬ, КАПІТАЛ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ.

ANOTATION

Gubanova Y.O. Analysing cash flows and changes in the equity of an enterprise (in terms of “KERUYUCHA COMPANIYA “KOMENERGO-NOVOMOSKOVSK” Ltd). - Manuscript.

Qualification work for obtaining an educational qualification level for a bachelor's degree in the field of preparation 072 "Finance, Banking and Insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2020.

Qualification work is devoted to the analysis of cash flows at the enterprise. The paper presents the current state of the enterprise, substantiates the relevance of the topic and specifies the objectives of the thesis. Based on a review of literature sources, the main theoretical and methodological approaches to the analysis and evaluation of cash flows, as well as their importance for the enterprise in modern conditions of development of the Ukrainian economy are determined. The analysis of a financial condition, profitability at the enterprise was carried out, and also the factors influencing a condition of the enterprise in conditions of modern economy are investigated.

Based on the results of the study, the main measures to improve the procedure for planning income and expenses of the enterprise are identified, the method of increasing the profitability of the enterprise is considered. Taking into account which and with the help of the mathematical model the financial indicators which have shown efficiency of the carried-out researches are calculated.

Recommendations for the best of the considered planning options can be applied in the further activity of “KERUYUCHA COMPANIYA “KOMENERGO-NOVOMOSKOVSK” Ltd.

CASH FLOW, ECONOMIC EFFECT, FINANCIAL REPORTING, CAPITAL, EFFICIENCY, PROFITABILITY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ОБЧИСЛЕННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НАДХОДЖЕНЬ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність грошового потоку, критерії класифікації та види грошових потоків.....	9
1.2. Методичні підходи до аналізу грошових коштів.....	12
1.3. Теоретичні основи аналізу грошових потоків підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК».....	27
2.1. Аналіз фінансової звітності підприємства.....	27
2.2. Аналіз структури джерел утворення капіталу і їхньої вартості....	41
2.3. Аналіз і оцінка стану рентабельності підприємства.....	47
2.4. Комплексний аналіз і оцінка фінансового стану підприємства...	53
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО- НОВОМОСКОВСЬК».....	62
3.1. Оцінка ефективності використання грошових коштів ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ».....	62
3.2. Оптимізація залишків грошових коштів ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ».....	65
3.3. Визначення економічного ефекту та ефективності від впровадження планування грошових потоків.....	76
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТОК А. Баланс за 2019 рік.....	90
ДОДАТОК Б. Звіти про фінансові результати 2018-2019 років.....	94

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних економічних умовах грошовий потік - це інструмент, що опосередковує не тільки фінансову, але й виробничу, інвестиційну та загальну економічну діяльність будь-якого підприємства. Досягти ефективної діяльності суб'єкта господарювання можливо лише за умови застосування розсудливої фінансової політики, спрямованої не лише на використання фінансових ресурсів для задоволення поточних потреб, а й на джерела їх виникнення та напрями використання. Порушення, які можуть мати місце в обігу коштів, безперечно призводять до негативних явищ у фінансово-господарській діяльності будь-якого підприємства.

Одним з найважливіших напрямів фінансового аналізу, який повинен проводити керівництво або спеціальні підрозділи підприємства, є аналіз власного капіталу та ефективності його використання як основного джерела фінансування підприємства. На основі результатів такого аналізу керівництво приймає рішення про ефективність певної економічної діяльності, приймає рішення про доцільність розвитку виробництва, прибутковість продукції, що вказує на необхідність вивчення різних методів аналізу та визначає актуальність обраної теми.

Власний капітал підприємства є результатом першого розділу зобов'язань балансу, тобто перевищення балансової вартості активів підприємства над його зобов'язаннями. Основними складовими власного капіталу є статутний капітал, додатковий та резервний капітал, нерозподілений прибуток. Показник власного капіталу є одним з основних показників кредитоспроможності підприємства. Це основа для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості та стабільності.

Важливість капіталу для розвитку як економіки, так і самого підприємства доведена у науковій літературі. В останні роки з'явилося багато публікацій, які розповідали про капітал підприємства, а також про його ключову роль у забезпеченні фінансово-економічних процесів. Вивчення цієї теми стає актуальним через вирішальне значення ефективного управління грошовими потоками для забезпечення фінансового балансу суб'єкта господарювання.

Метою дипломної роботи є вивчення та узагальнення теоретичних та практичних аспектів управління грошовими потоками, удосконалення методологічних підходів до оцінки ефективності управління грошовими потоками.

Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань:

- розкрити поняття та значення грошових потоків на підприємстві;
- розкрити суть грошових потоків, критерії класифікації та види грошових потоків;
- аналіз грошових потоків підприємства;
- проаналізувати фінансовий стан Коменерго-Новомосковська;
- оцінити ефективність використання грошових коштів підприємства

Об'єктом дослідження є грошові потоки компанії «КК» КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК ».

Інформаційно-методологічними джерелами дипломного дослідження є звітні документи «КК» КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК» за 2017 – 2019 роки, статистичні матеріали, посібники, монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних науковців з управління грошовими потоками, національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, фінансова звітність компанії, інформація з Інтернету.

Прикладна цінність отриманих результатів дипломного дослідження полягає в наданні менеджменту «КК» КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК» нових комплексних рішень та підходів по аналізу ефективності політики застосування грошових потоків, зростання рентабельності капіталу за

рахунок залучених та запозичених коштів, які доцільно застосувати для корегування стратегічних напрямків в структурі грошової політики компанії.

Апробація результатів роботи. Основні положення, результати, висновки та пропозиції роботи обговорено та схвалено на студентській науково-практичній Інтернет-конференції «Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації», яка відбулася 18-20 квітня 2020 року у м. Дніпро.

Особистий внесок. Власним внеском автора є розробка системи удосконалення процесу управління грошовими потоками у «КК» КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК» на основі економіко-математичного моделювання. В ході аналізу результатів, одержаних від моделювання було запропоновано удосконалений та обґрунтований вибір оптимальної методики управління грошовими потоками компанії. Результати дослідження мають високе практичне значення та можуть бути використані підприємствами для прогнозування майбутнього обсягу мінімальних грошових коштів.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, викладена на 99 сторінках друкованого тексту. Матеріали роботи містять 9 таблиць, 3 рисунки, список використаних літературних джерел налічує 36 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ОБЧИСЛЕННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НАДХОДЖЕНЬ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність грошового потоку, критерії класифікації та види грошових потоків

Термін "грошовий потік" з'явився в зарубіжній літературі з фінансового аналізу та управління фінансами наприкінці 50-х років минулого століття і використовувався виключно для визначення вартості фінансових активів та оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів, пізніше грошових коштів потоки набули значно ширшого значення та використання у фінансовій практиці. Останнє пояснюється поступовим переходом від всебічного вивчення прибутковості до розгляду ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості тощо. Тобто визначальним етапом розвитку економічної категорії "грошовий потік" став перехід до вирішення дилеми "повернення ризику" як запобігання ймовірному банкрутству та фінансовому краху суб'єкта господарювання[12].

Суть грошових потоків безпосередньо пов'язана з витратами та надходженнями коштів під час функціонування підприємства, в процесі якого необхідно забезпечити ефективне використання цих коштів та своєчасне погашення боргів

Вітчизняні аналітики почали широко використовувати термін "грошовий потік" лише з початком ринкової реформи економіки України. За ринкових умов поява терміна "грошовий потік" поряд із існуванням категорії фондів є цілком виправданим. Нарешті, термін «грошовий потік» відображає динамізм підприємницької діяльності, коли надходження та відпливи грошових коштів є постійними, протікаючи постійними потоками.

Аналіз фінансово-економічної літератури показав, що вітчизняні та зарубіжні вчені мають різні трактування поняття «грошовий потік» підприємства і, отже, різні підходи до його управління.

Виникнення та формування грошових потоків при здійсненні господарських операцій в межах реалізації підприємства є результатом цілеспрямованого прояву сукупності фінансово-економічних відносин і має певні особливості, включаючи такі:

- грошовий потік здійснюється у зв'язку з виконанням договірних зобов'язань між суб'єктами господарювання як фінансовою складовою реалізації відповідних господарських угод;

- функціональні та організаційні особливості господарських операцій підприємства дозволяють ідентифікувати рух коштів за видами грошових потоків відповідно до встановлених критеріїв групування;

- грошові потоки, що створюються суб'єктом господарювання, мають суто фінансовий характер.

До грошових потоків відносяться лише ті зміни в активах та пасивах підприємства, які пов'язані з грошовими потоками, що входять до складу активів підприємства. Вартість активів завжди дорівнює вартості зобов'язань компанії. Очевидно, що в межах поняття грошових потоків будь-яка позитивна зміна вартості активів призводить до відповідної негативної зміни кількості грошових коштів і навпаки. Відповідно, будь-яке збільшення суми зобов'язань підприємства, пов'язане з рухом грошових коштів, призводить до збільшення та навпаки. Однак не всі зміни суми активів та зобов'язань безпосередньо пов'язані з грошовими потоками[33].

Грошовий потік підприємства відображає його відносини як зовнішнього, так і внутрішнього характеру.

За фінансовою діяльністю сума чистого грошового потоку розраховується як різниця між сумою надходження та використання грошових коштів у процесі фінансової діяльності підприємства за відповідний період[23].

Формула, за якою здійснюється розрахунок цього показника, має вигляд:

$$\text{ЧГПФД} = \text{НВК} + \text{НБЗ} + \text{ІНФД} - \text{ВБЗ} - \text{ВДспл} - \text{ІВФД} \quad (1.1)$$

де ЧГПФД – величина чистого грошового потоку підприємства за фінансовою діяльністю в періоді, що розглядається;

НВК – сума отриманих грошових коштів від збільшення власного капіталу в розрахунковому періоді;

НБЗ – сума коштів, отриманих у результаті утворення боргових зобов'язань у відповідному періоді;

ІНФД – сума інших грошових надходжень від фінансової діяльності в періоді, що розглядається;

ВБЗ – сума виплат (погашення) основної частини боргу за борговими зобов'язаннями у розрахунковому періоді;

ВДспл – сума дивідендів (відсотків), виплачених власникам підприємства (акціонерам) на вкладений капітал (акції, паї) у відповідному періоді;

ІВФД – величина інших виплат грошових коштів у процесі фінансової діяльності (викуп акцій, фінансова оренда тощо).

Грошовий потік від фінансової діяльності на практиці розглядається як додаткове джерело забезпечення підприємства грошовими ресурсами для забезпечення безперебійної операційної та фінансової діяльності.

Потрібно уточнити, що відносно звичайної діяльності підприємства розрізняють:

- грошові потоки від звичайної діяльності;
- грошові потоки від надзвичайних подій.

Надзвичайною подією прийнято вважати таку подію або операцію, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, й не очікується, що вона буде повторюватися періодично або в кожному наступному періоді. У Звіті про рух грошових коштів (Додаток Б) передбачено врахування грошових

потоків від надзвичайних подій за кожним із перелічених вище видів діяльності (операційної, інвестиційної та фінансової). Відповідно чистий грошовий потік за ними визначався до врахування руху коштів унаслідок надзвичайних подій.

Грошовий потік є комплексною категорією із власною структурною характеристикою, яка містить сукупність окремих складових елементів, серед яких можна розглядати такі:

- причина формування грошового потоку – визначає як джерело формування грошового потоку (господарська операція суб'єкта господарювання або їх сукупність, виконання якої пов'язано із відповідним формуванням руху грошових коштів), так і фактори формування грошового потоку;

- форма узгодження грошового потоку – процедура ідентифікації та структурування грошового потоку, забезпечення його зіставності, а також групування та зведення грошових потоків з метою формування інформаційної бази для аналізу руху грошових коштів;

- напрямок руху грошових коштів як характеристики впливу грошового потоку на фінансовий стан суб'єкта господарювання та основні фінансові показники його діяльності, зокрема, зменшення або збільшення абсолютної величини грошових коштів та їх еквівалентів;

- кількісна оцінка грошового потоку передбачає ідентифікацію абсолютної величини руху грошових коштів у межах як одного грошового потоку, так і сукупності грошових потоків.

1.2. Методичні підходи до аналізу грошових коштів на підприємстві

Аналіз грошових потоків є сукупністю методів формування і обробки інформації про грошові потоки, об'єктивної оцінки стану, тенденцій розвитку, виявлення резервів підвищення ефективності використання грошових коштів

та напрямів їх реалізації. З урахуванням терміну часу, ступеня деталізації об'єктів і показників аналіз може бути перспективним, поточним і оперативним. З погляду обсягів аналіз може бути тематичним, тобто пов'язаним з визначеною конкретною метою, локальним — пов'язаним з діяльністю окремого підрозділу, комплексним — охоплювати всі сторони діяльності підприємства.

Традиційна практика фінансового аналізу налічує шість основних прийомів аналізу:

- горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

- вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

- трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогнозний аналіз фінансового стану);

- аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

- порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників певної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками.

- факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розмежованих у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При

цьому факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), коли результативний показник поділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.

Предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу можуть застосовуватися різні методи.

Методи фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану, руху грошових потоків підприємства. В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі та фінансового аналізу зокрема. Перший рівень класифікації виокремлює неформалізовані та формалізовані методи аналізу.

Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описуванні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях. До неформалізованих належать методи експертних оцінок і сценаріїв, психологічні, морфологічні, порівняльні, побудови системи показників, побудови системи аналітичних таблиць. Водночас ці методи характеризуються певним суб'єктивізмом, оскільки в них велике значення мають інтуїція, досвід та знання аналітика.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать методи ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий, виокремлення ізольованого впливу факторів, відсоткових чисел, диференційний, логарифмічний, інтегральний, простих і складних відсотків, дисконтування.

У процесі фінансового аналізу широко застосовуються і традиційні методи економічної статистики (середніх та відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки рядів динаміки), а також математико-статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонентів).

Використання видів, прийомів та методів аналізу для цілей вивчення фінансового стану, оцінки руху грошових потоків підприємства в сукупності становить методологію та методику аналізу. Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дають змогу структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками.

Існують три основні типи моделей, які застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства: описові, предикативні та нормативні. Описові моделі є основними. До них належать: побудова системи звітних балансів; подання фінансової звітності у різних аналітичних розрізах; вертикальний та горизонтальний аналіз звітності; система аналітичних коефіцієнтів; аналітичні записки до звітності. Описові моделі засновані на використанні інформації з бухгалтерської звітності[32].

Предикативні моделі – це моделі передбачуваного, прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та прибутків підприємства, його майбутнього фінансового стану.

Нормативні моделі – це моделі, які уможливають зіставлення фактичних результатів діяльності підприємства із нормативними (розрахованими на підставі нормативу). Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі, їхня суть полягає у встановленні нормативів на кожен статтю витрат стосовно технологічних процесів, видів виробів та у розгляді і з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів.

Таким чином, у ході аналізу можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку.

Аналіз руху грошових коштів дає можливість зробити більш обґрунтовані висновки про те, в якому обсязі та з яких джерел відбулося надходження на підприємство грошових коштів, а також на які основні напрями їх використано. Метою аналізу є оцінка здатності підприємства

генерувати грошові потоки в обсягах та за строками здійснення необхідних планових платежів, забезпечення оптимізації грошових потоків. Адже раціональне формування грошових потоків сприяє ритмічності операційного циклу та забезпечує підвищення обсягів виробництва та реалізації. При цьому кожне порушення платіжної дисципліни негативно позначається на формуванні виробничих запасів, сировини та матеріалів, рівні продуктивності праці, реалізації готової продукції, становищі підприємства на ринку та ін[11].

З метою удосконалення організації і методики планування грошових потоків для забезпечення цілей підприємства необхідно чітко визначитись з основними етапами проведення аналізу грошових потоків, що надасть інформацію для оцінки діяльності підприємства в минулому, теперішньому часі, а також буде слугувати підґрунтям для прогнозування і планування грошових потоків на майбутнє. Інформаційною базою для аналізу грошових потоків за звітні періоди є форми бухгалтерської звітності, додатки до них та інші облікові документи, а також розраховані показники, що характеризують грошові потоки підприємства.

Грошові потоки підприємства є досить різноплановими та містять велику сукупність різного роду надходжень та видатків грошових коштів, що пов'язано з багатогранністю видів діяльності підприємства. Таким чином, грошовий потік – це динамічний показник, який характеризує постійний рух грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства і пов'язаний з надходженням (вхідні грошові потоки) чи витрачанням (вихідні грошові потоки) грошових коштів та їх цільовою спрямованістю. У результаті ж збалансування вхідних та вихідних грошових потоків утворюється чистий грошовий потік, що характеризує приріст чи зменшення грошових ресурсів і є результативним фактором діяльності підприємства[7].

Першочерговим етапом аналізу є попередня оцінка результатів діяльності підприємства, що містить оцінку ліквідності балансу: порівняння

активів за ступенем зниження ліквідності із зобов'язаннями за терміном погашення (в порядку зростання термінів сплати); обсягу виручки від реалізації, витрат, до яких належить також амортизація, прибутку/ збитку від діяльності та інших показників, що формують грошові потоки на підприємстві.

Другим етапом аналізу грошових потоків є дослідження обсягу та структури грошових потоків за видами діяльності та проведення аналізу формування валових грошових потоків (сукупного надходження та сукупного вибуття (витрачання) грошових коштів, чистого грошового потоку, оцінка готівкової та безготівкової їх форми, в тому числі – за видами валюти, аналіз внутрішніх та зовнішніх грошових потоків та оцінка їх збалансованості[22].

У результаті розрахунку запропонованих показників можна з'ясувати причини додатного/від'ємного грошового потоку: чи спостерігалось надходження за рахунок короткострокових зобов'язань, які потрібно буде погасити в майбутньому; чи за рахунок зростання акціонерного капіталу через додаткову емісію акцій; чи за рахунок здійснення продажу майна, скорочення запасів матеріальних цінностей, незавершеного виробництва, готової продукції на складі і товарів; чи причини від'ємного грошового потоку через зниження показників оборотності активів; зростання абсолютних значень запасів, дебіторської заборгованості; зростання витрат на реалізацію товарів через збільшення обсягу їх продажу, сплати податків та зборів, заборгованості з оплати праці працівникам підприємства та ін.

Такий запропонований поетапний аналіз грошових потоків надасть інформацію для оцінки діяльності підприємств у минулому, теперішньому часі, а також слугуватиме основою для ефективного планування і прогнозування грошових потоків на майбутнє.

Заслуговує особливої уваги проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків, результати якого дають можливість оцінити стан формування для планування потреби у грошових потоках на підприємствах та виявити резерви оптимізації грошових потоків для цілей їх планування.

Результати коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства за певні проміжки часу є базою для визначення ефективності і якості планування грошових потоків підприємства, а отже, значущість коефіцієнтного аналізу грошових потоків з метою їх планування набуває ще більш чітко вираженого характеру.

Проведення аналізу в такій послідовності дозволить оцінити стан формування грошових потоків, рівень достатності для досягнення цілей планування, з'ясувати типові проблеми, які виникають у процесі невмілої організації руху грошових потоків, та використати розрахунки для виявлення резервів оптимізації і підвищення ефективності тактичного планування грошових потоків підприємств.

1.3. Теоретичні основи аналізу грошових потоків підприємства

Необхідність проведення аналізу грошових потоків полягає в грошових ресурсів на підприємстві, нестійкому фінансовому стані багатьох підприємств, ризику втрати платоспроможності, а також в підвищенні рівня ефективності управління грошовими потоками та ін.

Під аналізом грошових потоків підприємства розуміють процес дослідження системи показників, їх формування на підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей з метою з'ясування резервів подальшого підвищення ефективності управління ними[16].

Грошові потоки підприємства становлять багатокomпонентний об'єкт аналізу. Тому методи й підходи до їх аналізу у вітчизняній теорії та практиці мають як спільні, так і відмінні риси порівняно із зарубіжною практикою фінансового аналізу. Підходи до аналізу грошових потоків вітчизняними та зарубіжними авторами подано у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Основні підходи до аналізу грошових потоків вітчизняних та зарубіжних
авторів

Автор	Виділені напрямки й підходи аналізу
1	2
Вітчизняний досвід	

Продовження тбл.1.1

1	2
Бланк І.А	Проводиться вертикальний і горизонтальний аналіз абсолютних значень грошових потоків, порівняльний аналіз грошових потоків, аналіз коефіцієнтів ефективності грошових потоків, аналіз загального циклу грошового обігу, Свот-аналіз грошового потоку
Радіонов, Н.В., Радіонова С.П	Проводиться динамічний аналіз грошових потоків, дисконтування грошових потоків
Поддєрьогін А.Н., Лігоненко Л.О., Ковальчук Г.В	Проводиться аналіз обсягу та складу грошових активів підприємства, аналіз грошового обігу й грошових потоків підприємства, аналіз джерел формування і напрямів використання коштів підприємства, оцінка ритмічності, синхронності і достатності грошових потоків, аналіз платоспроможності підприємства й ефективності керування грошовими потоками
Білуха М.Т.	Передбачається, що грошовий потік характеризує здатність підприємства виконати всі свої зобов'язання й рекомендує використати для його оцінки кредитоспроможності, фінансової стійкості й недопущення банкрутства, проводиться оцінка ритмічності, синхронності й достатності грошових потоків
Зарубіжний досвід	
Т.Райс, Б. Койли	Грошовий потік розглядається як інструмент регулювання кредитного ризику й основного показника кредитоспроможності позичальника
Лафуенете А.М.	Проводиться аналіз рівня самофінансування й залежності від зовнішнього фінансування за допомогою показника грошового потоку
Хелферт Е.	Проводиться аналіз рівня самофінансування й залежності від зовнішнього фінансування за допомогою показника грошового потоку, аналіз грошового обігу й грошових потоків підприємства, розроблена шести факторна дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового становища підприємства, 2 фактори в якій базуються на показнику операційного грошового потоку – коефіцієнта рентабельності операційних продажів по Cash-flow

З табл. 1.1 можемо виділити такі найпоширеніші цілі аналізу грошових потоків: аналіз обсягів вхідного й вихідного грошового потоку й оцінка їхньої структури; аналіз загальних тенденцій у функціонуванні підприємства; аналіз достатності грошового потоку для обслуговування різних видів діяльності підприємства; аналіз збалансованості вхідних і вихідних грошових потоків;

аналіз ліквідності грошових потоків; аналіз напрямків використання коштів; аналіз основних причин розбалансованості грошових потоків; аналіз ритмічності грошових потоків; аналіз ефективності діяльності й «якості» фінансового результату.

Зазначимо також, що після проведення експрес-аналізу необхідно здійснити коректування мети аналізу грошових потоків у зв'язку з тим, що можуть бути виявлені додаткові проблемні аспекти, зокрема систематичне виникнення дефіцитного грошового потоку й т. п.[10].

Згідно з виділеними цілями аналізу грошових потоків можемо сформулювати три основних напрямки аналізу грошових потоків: аналіз формування грошових потоків, аналіз використання грошових потоків, аналіз ефективності грошових потоків.

Основними завданнями аналізу грошових потоків є:

- виявлення тенденцій та закономірностей розвитку грошових потоків підприємства
- оцінка ступеню раціонального використання грошових коштів;
- виявлення і запобігання особливості виникнення ситуації банкрутства підприємства;
- вивчення факторів і прогноз збалансованості та синхронності грошових потоків за обсягом і часом для забезпечення платоспроможності підприємства;
- пошук резервів підвищення ефективності та інтенсивності використання грошових потоків в процесі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності та інші.

Об'єктами аналізу грошових потоків на підприємстві є різні види грошових потоків.

До основних принципів проведення аналізу грошових потоків можна віднести:

– комплексність полягає в охопленні всіх необхідних показників для всебічного дослідження грошових потоків та вивчення причинних залежностей між ними;

– системність полягає в дослідженні грошових потоків як складових динамічної системи, елементи якої пов'язані між собою та із зовнішнім середовищем;

– коректність полягає в використанні тих показників, які доцільні та доречні при проведенні аналізу грошових потоків, і правильності їх розрахунків. Кількість необхідних показників повинна відповідати реальним потребам підприємства при управлінні грошовими потоками;

– послідовність полягає в поетапному проведенні аналізу грошових потоків, що дозволяє поступово поглиблювати та узагальнювати результати аналізу;

– систематизованість полягає в необхідності планування аналітичної роботи і регулярному її проведенні;

– оперативність полягає в швидкості і чіткості проведення аналізу, а також в своєчасному забезпеченні управління інформацією про грошові потоки для прийняття мір щодо коригування ситуації;

– інтерпретованість полягає в обґрунтуванні допустимих меж аналітичних показників, що дозволить швидко і правильно тлумачити результати аналізу;

– ефективність полягає в виявленні диспропорцій між грошовими потоками та встановленні причин їх виникнення, підвищення ефективності управління ними. Затрати на проведення аналізу грошових потоків повинні давати багатократний ефект.

Від обсягів і швидкості руху грошового обігу, ефективності керування ним безпосередньо залежать платоспроможність і ліквідність підприємства. Тому аналіз грошових потоків є основою оцінки і прогнозування платоспроможності підприємства, дає змогу об'єктивніше оцінити його фінансовий стан. Аналіз грошових потоків проводять по підприємству в

цілому, а також у розрізі основних видів господарської діяльності і центрів відповідальності. Основними джерелами інформації для аналізу формування і розміщення капіталу даного підприємства є дані фінансової звітності:

- форма № 1 «Баланс» (додаток А);
- форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (додаток Б).

Спочатку проводять горизонтальний аналіз грошових потоків: вивчають динаміку обсягу формування додатного, від'ємного і чистого грошового потоку підприємства в розрізі окремих джерел, розраховують темпи їхнього зростання і приросту, визначають тенденції зміни їхнього обсягу.

Темпи приросту чистого грошового потоку зіставляють з темпами приросту активів підприємства і з темпами приросту обсягів виробництва (реалізації) продукції. Для нормального функціонування підприємства, підвищення його фінансової стабільності і платоспроможності потрібно, щоб темпи зростання обсягів продажів були вищі від темпів зростання активів, а темпи зростання чистого грошового потоку випереджали темпи зростання обсягу продажів.

Паралельно проводять і вертикальний (структурний) аналіз додатного, від'ємного і чистого грошових потоків:

а) за видами господарської діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової), що дасть змогу установити частку кожного виду діяльності у формуванні додатного, від'ємного і чистого грошового потоків;

б) за окремими внутрішніми підрозділами (центрами відповідальності), що покаже внесок кожного підрозділу у формування грошових потоків;

в) за окремими джерелами надходження і напрямками витрати коштів, що дає можливість установити частку кожного з них у формуванні загального грошового потоку. При цьому визначають роль і місце чистого прибутку у формуванні ЧГП, виявляють ступінь достатності амортизаційних відрахувань для відтворення основних засобів і нематеріальних активів.

Результати горизонтального і вертикального аналізу служать базою проведення фундаментального (факторного) аналізу формування чистого грошового потоку. Для вивчення факторів формування додатного, від'ємного і чистого грошових потоків рекомендується використовувати прямий і непрямий методи.

Прямий метод спрямований на одержання даних, що характеризують як валовий, так і чистий потік коштів підприємства у звітному періоді. Застосовуючи цей метод, використовують безпосередньо дані бухгалтерського обліку і звіту про рух коштів що характеризують усі види їхніх надходжень і витрати. Відмінність результатів розрахунку грошових потоків за прямим і непрямим методами стосуються тільки операційної діяльності[31].

Непрямий метод кращий з аналітичного погляду, тому що дає змогу пояснити причини розбіжностей між фінансовими результатами і вільними залишками готівки.

Розрахунок чистого грошового потоку за непрямим методом здійснюють шляхом відповідного коригування чистого прибутку на суму змін у запасах, дебіторської заборгованості, кредиторської заборгованості, короткострокових фінансових вкладень та інших статей активу, що належать до поточної діяльності. Джерелами інформації для розрахунку й аналізу грошових потоків за непрямим методом є звітний бухгалтерський баланс і звіт про прибутки та збитки[6].

Аналіз літературних джерел показав, що вчені по-різному підходять до формування системи фінансових показників при проведенні аналізу грошових потоків, що вносить плутанину в виробленні чіткого, поетапного підходу до організації та проведення аналізу. Найбільш послідовний та цілісний підхід відображено в працях І.А. Бланка та Л.О.Лігоненко .

Таким чином, системний підхід до аналізу грошових потоків й адаптація існуючих методів і прийомів до специфіки діяльності, особливостей виробничо-фінансового циклу підприємства дозволяє значним чином

підвищити якість аналізу й сприяє більш швидкому досягненню поставленої мети. Завдяки застосуванню найбільш оптимальної методики проведення аналізу грошових потоків підприємства спрощується процедура аналізу грошових коштів підприємства залежно від поставленої мети, тим самим спрощується прийняття управлінських рішень щодо прискорення руху грошових коштів і підвищення на цій основі оборотності активів і капіталу, а також забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Висновки до розділу 1

Аналіз фінансової звітності оцінює результати діяльності підприємства у виробничій, інвестиційній, фінансовій сферах, дозволяє оцінити вплив різних факторів на кінцеві результати і водночас є інформаційною базою для розробки та коригування стратегій розвитку.

Основним джерелом інформації про фінансовий стан підприємства є фінансова звітність. Нові форми звітності більше відповідають МСБО та принципам формування, таких як повне охоплення, самостійність бізнесу, безперервність бізнесу, періодичність, історична цінність активів, нарахування та відповідність доходів і витрат, послідовність, розсудливість, розподіл контенту на форма, єдиний грошовий захід.

Процес визнання фінансової інформації ґрунтується на таких критеріях: актив, отриманий від минулих подій, втілює майбутні вигоди і може бути надійно оцінений. Історична (фактична) вартість, поточна собівартість, ціна продажу, справедлива вартість та теперішня вартість використовуються для визначення балансової вартості активів.

До основних форм звітності відносять баланс, який відображає склад майна підприємства та джерела його фінансування на певну дату. Аналіз балансу розкриває інформацію про структуру активів, мобільність активів, обсяг і динаміку оборотних коштів, фінансову незалежність підприємства,

стан неробочих активів і в кінцевому підсумку дає загальне уявлення про фінансовий стан підприємства в цілому.

Платоспроможність підприємства відображає наявність коштів, достатніх для погашення боргу за всіма короткостроковими зобов'язаннями та одночасного здійснення безперервного процесу виробництва та реалізації продукції.

Ліквідність балансу - це ступінь, в якому зобов'язання підприємства покриваються його активами, термін погашення яких відповідає терміну погашення зобов'язань.

Кількісна оцінка платоспроможності підприємства проводиться за допомогою системи показників, що відображають взаємозв'язок між різними елементами оборотних коштів та короткострокової заборгованості та їх порівняння з нормальними значеннями.

Платоспроможність підприємства також оцінюється на основі аналізу грошових потоків відповідно до звіту про рух грошових коштів. Він дозволяє оцінити структуру доходів і витрат за видами діяльності, вплив діяльності на формування грошових потоків, суму прибутку, отриманого касовим методом.

Фінансова стабільність - це стан фінансових ресурсів підприємства, їх структура, рівень маневреності, що забезпечує фінансову незалежність та розвиток, заснований на зростанні прибутку та капіталу, за умови прийнятного рівня ризику. Фінансова стійкість оцінюється за показниками рівня використання та стану необоротних активів; показники використання оборотних активів та показники фінансової незалежності підприємства.

Ділова діяльність підприємства характеризується системою показників ефективності виробництва та економічної активності загалом. Щодо фінансів, це досягається прискоренням обороту капіталу та його прибутковості.

Комплексна оцінка обороту всього капіталу та окремих його елементів дозволяє оцінити рентабельність інвестицій та привабливість підприємства для інвесторів, можливість збільшення виробництва без залучення

додаткового капіталу, раціональність власного капіталу та боргу, обґрунтовану політику надання та отримання комерційних позик.

Рентабельність підприємства оцінюється системою показників рентабельності, які обчислюються шляхом порівняння суми прибутку чи доходу із сумою капіталу, доходу чи вартості. Рентабельність є основою розвитку підприємства, вона визначає його місце і вартість на ринку і, як правило, відображає фінансовий стан підприємства.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ І ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «КЕРУЮЧА
КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК»

2.1. Аналіз фінансової звітності підприємства

Оцінка фінансової діяльності підприємства здійснюється на основі аналізу їх фінансових звітів. За допомогою такого аналізу інвестори, кредитори, менеджери та інші зацікавлені особи оцінюють минулий, поточний та очікуваний фінансовий стан фірми[5].

Горизонтальний аналіз полягає в порівнянні окремих показників (статей) балансу підприємства і звіту про прибутки за 2-а суміжні періоди, а також за кілька років (табл.2.1.,2.2.).

Аналіз також включає розрахунок відхилень від базового або попереднього періоду, встановлення причин цих відхилень. Він дає змогу виявити тенденції розвитку підприємства та можливі результати фінансової діяльності.

Таблиця 2.1.

Горизонтальний аналіз активів ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ»,
тис.грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017 до 2018	2018 до 2019	2017 до 2018	2018 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Нематеріальні активи:							
Залишкова вартість	0	0	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	42,2	42,2	42,2	0	0	0	0

Продовження табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Основні засоби:	0	0	0	0	0	0	0
Залишкова вартість	3695,3	3520,0	3346,5	-175,3	-173,5	-4,74	-4,93
Первісна вартість	4633,7	4274,5	4169,1	-359,2	-105,4	-7,75	-2,47
Знос	567,8	754,5	822,6	186,7	68,1	32,88	9,03
Довгострокові біологічні активи	0	0	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:							
Які обліковуються за методом участі капіталі інших підприємств	0	0	0	0	0	0	0
Інші фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	0	0	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0	0	0
Гудвіл	0	0	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	0	0	0	0	0	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0	0	0	0	0	0
Необоротні активи	0	0	0	0	0	0	0
Виробничі запаси	226,3	218,2	215,8	-8.1	-2.4	-3,58	-1,1

Продовження табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	7,9	16,9	33,7	9	16,8	113,92	99,41
Готова продукція	276,1	431,9	581,3	155,8	149,4	56,43	34,78
Товари	43,5	38,6	6,5	-4,9	-32,1	-11,26	-83,16
Векселі одержані	0	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:							
Чиста реалізаційна вартість	2,7	4,2	143,6	1,5	139,4	55,56	3319,05
Первісна вартість	2,7	4,2	143,6	1,5	139,4	55,56	3319,05
Резерв сумнівних боргів	0	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за рахунками:							
За бюджетом	0	0	3,7	0	3,7	0	0
За виданими авансами	0	0	0	0	0	0	0
З нарахованих доходів	0	0	0	0	0	0	0
Із внутрішніх розрахунків	0	0	2,9	0	2,9	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	4,9	11,4	4,9	6,5	0	132,65
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:							
В національній валюті	0,7	0,5	0	-0,2	0,5	-28,57	0
В т.ч. в касі	0	0	0	0	0	0	0
В іноземній валюті	0	0	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	0	0	0	0	0	0	0

Продовження табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Оборотні активи	0	0	0	0	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	0	0	0,7	0	0,7	0	0
Необоротні активи та групи вибуття	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	4294,7	4277,4	4388,3	-17,3	110,9	-0,4	2,59

За першу половину досліджуваного періоду значення показника вартості нематеріальних активів залишається стабільним. Очевидно, що підприємство не володіє цим елементом активів періоду дослідження.

Станом на 2017 рік вартість незавершеного будівництва склала 42,2 тис.грн. За першу половину досліджуваного періоду значення показника залишається стабільним. На кінець 2019 року вартість незавершеного будівництва склала 42,2 тис.грн.

За перший досліджуваний рік сума довгострокових біологічних активів залишається стабільною. Підприємство не вкладає гроші в цей актив, що пов'язано із сферою діяльності, відмінною від тваринництва.

Станом на 2017 рік первісна вартість основних засобів складала 4633,7 тис.грн. Спочатку приріст показника становив -7,75 %. Наступного року первісна вартість основних засобів продовжує знижуватися на -2,47% в порівнянні з роком раніше. На кінець 2019 року сума первісної вартості основних засобів склала 4169,1 тис.грн.

Станом на 2017 загальна вартість залишкової вартості основних засобів становила 3695,3 тис. грн. За першу половину досліджуваного періоду приріст основних засобів становив -4,74 %. Це свідчить про зниження виробничого та збутового потенціалу підприємства. У наступному періоді тенденція збереглася і приріст склав -4,93 %.

Так як сума дохідних вкладень в інвестиції дорівнює нулю, стверджуємо, що підприємство не інвестувало кошти.

Оборотні активи, тут спостерігається наступна тенденція. На початку 2017 року сума виробничих запасів становила 226,3 тис.грн. Приріст запасів становив в 2018 році – 3,58 % в порівнянні з роком раніше. У загальному випадку зменшення обсягу цього елемента активів негативно впливає на безперервність виробничого і збутового процесу. Але це може бути зроблено для того щоб надмірно не накопичувати виробничі запаси і не залучати додаткові кошти (запозичені). Наступного року спостерігається подальше зменшення суми запасів на -1,1 % в порівнянні з роком раніше. На кінець 2019 року сума виробничих запасів становила 215,8 тис.грн.

На початок досліджуваного періоду, в 2017 році сума дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги становила 2,7 тис.грн. Значення показника демонструє підвищення на 55,56 %. З одного боку, це не стримує збут продукції і послуг, але з іншого боку - негативно впливає на фінансові витрати, адже є необхідності залучати додаткові кошти для фінансування цього елемента активів. Після цього спостерігаємо збільшення тенденції і збільшення суми дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 3319,05 %. На кінець 2019 року сума дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги становила 143,6 тис. грн.

Підприємство здійснює короткострокових вкладень у фінансові інструменти починаючи з 2019 року: такі як бюджет, внутрішні розрахунки. У 2018 році у підприємства є інша поточна дебіторська заборгованість на суму 4,9 тис.грн., а у 2019 році вона складає 11,4 тис.грн.

Сума грошових коштів у гривні постійно коливається на розрахунковому рахунку та в касі, що нормально для будь-якого підприємства.

Таблиця 2.2.

Горизонтальний аналіз пасивів ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ»,
тис.грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2017 до 2018	2018 до 2019	2017 до 2018	2018 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Статутний капітал	56,4	56,4	56,4	0	0	0	0
Пайовий капітал	0	0	0	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал	3927,4	3949,6	3962,5	22,2	12,9	0,57	0,33
Інший додатковий капітал	0	0	0	0	0	0	0
Резервний капітал	41,2	41,2	41,2	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	75	0	-84	75	-84	0	0
Неоплачений капітал	0	0	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	0	0	0	0	0	0	0
Накопичена курсова різниця	0	0	0	0	0	0	0
I.Власний капітал							
Забезпечення виплат персоналу	0	0	0	0	0	0	0
Інші забезпечення	0	0	0	0	0	0	0
Сума страхових резервів	0	0	0	0	0	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	123,7	96,0	80,7	-27,7	-15,3	-22,39	-15,98

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
II. Забезпечення наступних виплат та платежів							
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
III. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0	0	0
Векселі видані	0	0	0	0	0	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	13,4	41,8	109,1	28,4	67,3	211,9 4	161,01
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
З одержаних авансів	10,1	6,4	1,2	-3,7	-5,2	-36,6	-81,3
З бюджетом	16,7	28,0	46,8	11,3	18,8	67,66	67,1
З позабюджетних платежів	0,3	1,9	13,3	1,6	11,4	533,3 3	600
Зі страхування	20,6	22,8	28,9	2,2	6,1	10,68	26,8
З оплати праці	9,4	31,9	67,0	22,5	35,1	239,4	110,0
З учасниками	0	0	0	0	0	0	0
Із внут. розрахунків	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	0,5	1,4	65,2	0,9	63,8	180	4557,1 4

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
IV. Поточні зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-
V. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
Баланс	4294,7	4277,4	4388,3	-17,3	110,9	-0,4	2,59

В 2017 році сума статутного капіталу становила 56,4 тис.грн. В 2018-2019 році сума статутного капіталу була незмінною.

В 2017 році сума додатково вкладеного капіталу складає 3927,4 тис.грн. наступного року сума зростає на 0,57%. У 2019 році сума додатково вкладеного капіталу вже складає 3962,5 тис.грн.

В 2017 році сума нерозподіленого прибутку становила 75 тис. грн. В 2018 році показник дорівнює 0.. На кінець 2019 року сума нерозподіленого прибутку становила – 84 тис.грн.

В 2017 році сума кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги (тобто товарні кредити від інших підприємств, які не оформлені векселем) становила 13,4 тис.грн. В 2018 році сума збільшується на 211,94 % порівняно з попереднім роком. Наступного року приріст залишається позитивним. Наприкінці 2019 року сума кредиторської заборгованості, в тому числі і товарних кредитів від інших підприємств, становила 109,1 тис.грн.

В 2017 році сума інших короткострокових зобов'язань становила 0,5 тис. грн. Значення показника збільшується в 2018 році на 180 %. Сума цього елемента пасивів коливалася і в другій половині досліджуваного періоду збільшилася на 4557,14 %. Наприкінці 2019 року сума інших короткострокових зобов'язань становила 65,2 тис.грн.

Сума доходів майбутніх періодів залишається на стабільному рівні. Підприємство не розпоряджається доходами майбутніх періодів на протязі періоду дослідження.

У першому році загальна вартість пасивів становила 4294,7 тис.грн. Спочатку спостерігається зменшення показника на -0,4 %. Цей факт свідчить про зменшення загальної суми фінансових ресурсів підприємства, що використовується для здійснення своєї діяльності. Тенденція змінюється протягом всього періоду і приріст склав 2,59 % в останньому році порівняно з попереднім.

Таблиця 2.3.

Вертикальний аналіз активів ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ»,
тис.грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення	
				2017 до 2018	2018 до 2019
1	2	3	4	5	6
Нематеріальні активи:					
Залишкова вартість	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	0,98	0,98	0,96	0	0,2
Основні засоби:	86,04	82,29	76,26	-3,75	-6,03
Довгострокові біологічні активи	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:					
Які обліковуються за методом участі капіталі інших підприємств	0	0	0	0	0
Інші фінансові інвестиції	0	0	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0	0	0	0

Продовження табл.2.3

1	2	3	4	5	6
Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0
Гудвіл	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	0	0	0	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0	0	0	0
Необоротні активи	0	0	0	0	0
Виробничі запаси	5,27	5,1	4,92	-0,17	-0,18
Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	0,18	0,4	0,77	0,22	0,37
Готова продукція	6,43	10,08	13,25	3,36	3,17
Товари	1,01	0,9	0,15	-0,11	-0,75
Векселі одержані	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:					
Чиста реалізаційна вартість	0,6	0,1	3,27	-0,5	3,17
Первісна вартість	0,6	0,1	3,27	-0,5	3,17
Резерв сумнівних боргів	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за рахунками:					
За бюджетом	0	0	0,08	0	0,08
За виданими авансами	0	0	0	0	0
З нарахованих доходів	0	0	0	0	0
Із внутрішніх розрахунків	0	0	0,07	0	0,07
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	0,11	0,26	0,11	0,15
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0

Продовження табл.2.3

1	2	3	4	5	6
Грошові кошти та їх еквіваленти:					
В національній валюті	0,02	0,01	0	-0,01	0
В т.ч. в касі	0	0	0	0	0
В іноземній валюті	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	0	0	0	0	0
Оборотні активи	0	0	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	0	0	0,02	0	0,02
Необоротні активи та групи вибуття	0	0	0	0	0
Баланс	100	100	100	-	-

В 2017 році найбільш важливими елементами оборотних активів були виробничі запаси (5,27% від загальної суми активів), товарні кредити, що не оформлені векселем (дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги) (0,6% від загальної суми активів). Головними необоротними активами протягом року були основні засоби (86,04 % від загальної суми активів).

У 2018 році найбільш важливими елементами оборотних активів були виробничі запаси (5,1 % від загальної суми активів), товарні кредити, що не оформлені векселем (дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги) (0,1 % від загальної суми активів), . Головними необоротними активами протягом року були основні засоби (82,29 % від загальної суми активів).

Станом на 2019 рік найбільш важливими елементами оборотних активів були виробничі запаси (4,9 % від загальної суми активів), товарні кредити, що не оформлені векселем (дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги) (3,27 % від загальної суми активів), . Головними

необоротними активами протягом року були основні засоби (76,29 % від загальної суми активів).

Таблиця 2.4.

Вертикальний аналіз пасивів ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ» ,
тис.грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення	
				2017 до 2018	2018 до 2019
1	2	3	4	5	6
Статутний капітал	1,31	1,32	1,29	0,01	-0,03
Пайовий капітал	0	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал	91,45	92,34	90,3	0,89	-2,04
Інший додатковий капітал	0	0	0	0	0
Резервний капітал	0,96	0,96	0,94	0	-0,02
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1,75	0	-1,9	-0	-1,9
Неоплачений капітал	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	0	0	0	0	0
Накопичена курсова різниця	0	0	0	0	0
I.Власний капітал	0	0	0	0	0
Забезпечення виплат персоналу	0	0	0	0	0
Інші забезпечення	0	0	0	0	0
Сума страхових резервів	0	0	0	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	2,88	2,24	1,84	-0,64	-0,4

Продовження табл.2.4

1	2	3	4	5	6
II. Забезпечення наступних виплат та платежів	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0
III. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0
Векселі видані	0	0	0	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	0,31	0,98	2,49		
Поточні зобов'язання за розрахунками:					
З одержаних авансів	0,24	0,15	0,03	-0,09	-0,12
З бюджетом	0,39	0,65	1,07	0,26	0,42
З позабюджетних платежів	0,01	0,04	0,3	0,03	0,26
Зі страхування	0,48	0,53	0,66	0,05	0,13
З оплати праці	0,22	0,73	1,53	0,51	0,8
З учасниками	0	0	0	0	0

Продовження табл.2.4

1	2	3	4	5	6
Із внутрішніх розрахунків	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	0,01	0,03	1,49	0,02	1,46
IV. Поточні зобов'язання	0	0	0	0	0
V. Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0
Баланс	100	100	100	-	-

Щодо структури пасивів, то вона мала наступний вигляд протягом досліджуваного періоду. В 2017 році пасиви склалися на 91,45% з додаткового вкладеного капіталу і на 2,88 % з цільового фінансування.

Основу капіталу становили статутний капітал (1,31 % від загальної суми пасивів), нерозподілений прибуток (1,75 % від загальної суми пасивів). Основу зобов'язань підприємства становили кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (0,31 % від загальної суми пасивів).

В 2018 році основними джерелами власного капіталу були на 92,34 % з додаткового вкладеного капіталу. Статутного капіталу (1,32% від загальної суми пасивів). Основними джерелами зобов'язань були кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (0,98 % від загальної суми пасивів).

В 2019 році пасиви склалися на 90,3 % з додаткового вкладеного капіталу. Власний капітал формували статутний капітал (1,29 % від загальної суми пасивів), непокритий збиток (-1,9% % від загальної суми пасивів). Основні зобов'язання становили кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (2,49 % від загальної суми пасивів).

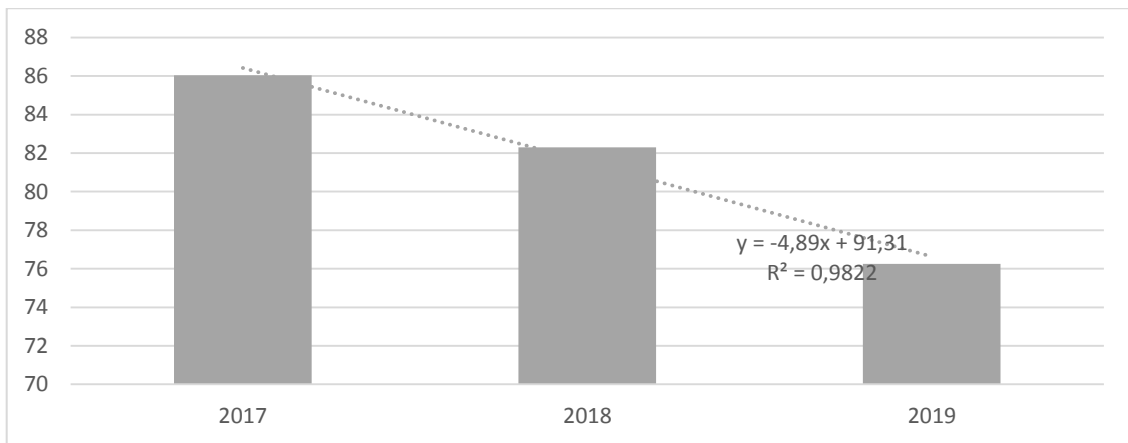

Рис. 2.1. Зміна долі основних засобів в структурі балансу за 2017-2019 р.р.

На рис.2.1 ми графічно бачимо тенденцію зменшення долі основних засобів в структурі балансу за 2017-2019 рр., що говорить про знос, тоді їх вартість переноситься на собівартість за допомогою амортизації.

2.2. Аналіз структури джерел утворення капіталу і їхньої вартості

Найбільшу питому вагу в загальній вартості основного капіталу досліджуваного підприємства належить машинам і устаткуванню, що характерно для виробничого підприємства.

Аналіз функціонуючого капіталу підприємства починають з вивчення основного капіталу, а далі переходять до аналізу оборотного капіталу. Процедура аналізу основного капіталу повинна здійснюватися у визначеній послідовності, що містить у собі:

- вивчення складу, структури і динаміки основного капіталу;
- оцінку ступеня й ефективності використання основного капіталу;
- факторний аналіз динаміки і структури основного капіталу.

У процесі аналізу основного капіталу насамперед визначають його структуру. При цьому потрібно мати на увазі, що елементи основного капіталу беруть неоднакову участь в окремих стадіях процесу відтворення

капіталу. У залежності від виду і частки участі в процесі обороту і кругообігу капіталу їх необхідно розділяти на наступні види: основний продуктивний капітал і непродуктивний; виробничий (використовуваний у сфері виробництва) і невиробничий (використовуваний у сфері обігу). У сучасній обліково-аналітичній практиці при проведенні класифікації капіталу й активів як форми його існування часто вживається поняття "необоротні активи", що не відбиває дійсного стану даної частини капіталу, тому що усі види активів, весь капітал підприємства знаходиться в постійному обороті, якщо, зрозуміло, підприємство функціонує.

Аналіз структури основного капіталу необхідно робити як по основних групах, так і в розрізі окремих елементів. При вивченні структури основного капіталу визначається питома вага кожного елемента основного капіталу в загальній його сумі, зміна питомої ваги протягом аналізованого періоду, темпи зміни вартості окремих елементів основного капіталу за досліджуваний період, співвідношення темпів зміни окремих елементів. Розгляд структури основного капіталу не тільки в статистиці, але й у динаміці за ряд років дозволяє зробити порівняння темпів росту окремих видів основного капіталу і визначити зміни в їхньому співвідношенні[24].

У ході вивчення основного капіталу підприємства в першу чергу необхідно розділити його на основний продуктивний капітал і непродуктивний капітал. При цьому необхідно виходити з того, що збільшення питомої ваги продуктивного капіталу є позитивним моментом при більш високих темпах його росту в порівнянні з обсягом непродуктивного капіталу. Вивчаючи склад основного капіталу, варто визначити співвідношення продуктивного і непродуктивного капіталу і їхня питома вага в загальній сумі капіталу.

Продуктивний капітал на досліджуваному підприємстві займає майже сто відсотків, цей капітал також майже на сто відсотків знаходиться у сфері виробництва[17].

У процесі даного аналізу необхідно вивчити економічну і технологічну структуру основного капіталу, що характеризується питомою вагою окремих груп активів у загальній їхній сумі.

Поглиблення аналізу технологічної структури капіталу повинне здійснюватися шляхом вивчення вікової структури окремих груп активів і ступеня їхньої досконалості і прогресивності застосовуваної технології[27].

Особливу увагу при проведенні аналізу варто приділяти ефективності й інтенсивності використання основного капіталу підприємства, оскільки інтенсивність використання основного капіталу в значній мірі визначає й ефективність роботи підприємства в цілому. Ступінь впливу інтенсивності використання основного капіталу на показники діяльності підприємства дуже велика, це можна бачити зі схеми, приведеної на рис.2.2.

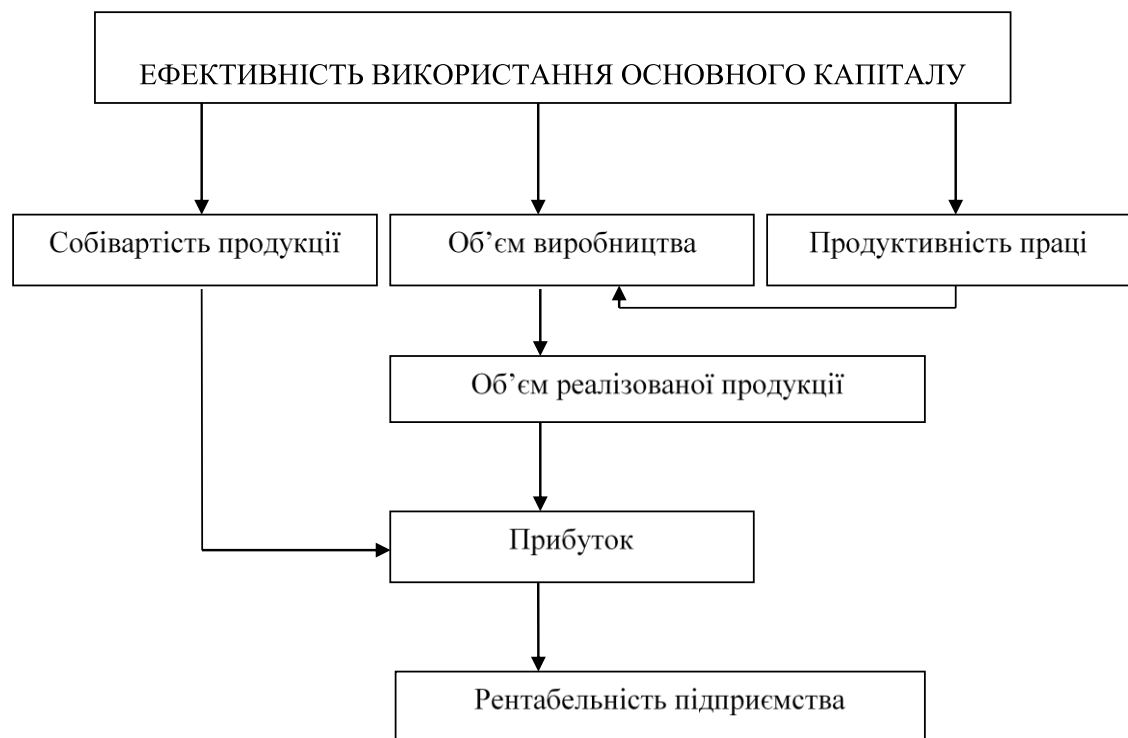

Рис.2.2. Схема впливу ефективності використання капіталу на показники діяльності підприємства.

Для оцінки ефективності використання основного капіталу зважається безліч різних аналітичних задач. Нижче розглянемо найважливіші з них.

Одним з показників використання основного капіталу підприємства є капіталовіддача, що визначається відношенням обсягу випущеної продукції до середньої за період вартості основного капіталу.

Наступним етапом при проведенні аналізу функціонуючого капіталу є дослідження оборотного капіталу підприємства. Аналізу оборотного капіталу підприємства необхідно приділяти особливу увагу. При проведенні аналізу оборотного капіталу підприємства повинні вивчатися наступні питання: склад, структура і динаміка оборотного капіталу; оборотність оборотного капіталу; динаміка оборотності оборотного капіталу; установлення впливу окремих факторів на зміну оборотності оборотного капіталу.

Коефіцієнт придатності - відбиває частку залишкової вартості основного капіталу стосовно його первісної вартості[34].

Перш ніж здійснювати вивчення складу і структури оборотного капіталу підприємства, потрібно зробити класифікацію оборотного капіталу по визначених ознаках: стосовно процесу функціонування капіталу (виробничий і невиробничий); по призначенню в процесі функціонування капіталу(виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, кошти й еквіваленти, засоби в розрахунках); по окремих видах оборотного капіталу.

Ефективність використання оборотного капіталу визначається шляхом обчислення ряду показників, зокрема : оборотність оборотного капіталу, повнота його використання, ефект від прискорення оборотності.

Підвищення ефективності використання оборотного капіталу складається, у першу чергу, у прискоренні його оборотності, і виявляється в збільшенні капіталовіддачі при збереженні обсягу оборотного капіталу, що створює реальну можливість для розширення бізнесу.

Оборотність оборотного капіталу визначається тривалістю проходження їм окремих стадій процесу виробництва. Ця тривалість може вимірятися як у днях обороту, так і в кількості оборотів за період.

Системність аналізу капіталу обумовлюється взаємним зв'язком і взаємною залежністю елементів цієї системи. У свою чергу, система аналізу капіталу є частиною, підсистемою іншої більш складної системи - системи комплексного економічного аналізу діяльності підприємства.

Процес вивчення капіталу повинний містити в собі два основні системні дослідження аспекту: вивчення генетичних сторін системи (у даному випадку - це формування капіталу) і вивчення функціональних сторін системи (процесу функціонування капіталу).

Таблиця 2.5.

Загальні показники капіталовіддачі ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ» за 2019 рік

Показники	Попередній рік	Аналізований рік		Темпи росту, %	
		За планом	Фактично	Щодо плану	Щодо попереднього року
1. Обсяг виробленої продукції, тис. грн.	63088	88700	87300	- 1.6	+ 38
2. Основний капітал всього, тис. грн..	34094	34250	33484	- 0.2	- 1.8
у тому числі його продуктивна частина	33979	34135	33369	- 0.2	- 1.8
3. Капіталовіддача:					
- загальна	1.9	2.6	2.6	0.0	+ 37
- продуктивної частини капіталу	1.9	2.6	2.6	0.0	+ 37

Капіталовіддача на підприємстві, в порівнянні з попереднім роком збільшилась на 37% і це відбулося за рахунок продуктивної частини капіталу.

Поглиблення аналізу активів підприємства як форми існування капіталу може здійснюватися в напрямку визначення порядку формування поточної

вартості капіталу, вивчення впливу на неї показників, що визначають властивості джерел капіталу і його активної майнової форми.

Аналіз ефективності функціонування капіталу. Ефективність використання капіталу визначається результатами від його функціонування і зв'язком з витратами, необхідними для одержання цих результатів. В даний час під ефективністю використання капіталу, як правило, мається на увазі величина прибутку, отриманого на одну гривню вкладеного капіталу.

Так як стан капіталу в процесі діяльності підприємства постійно змінюється, на нашу думку, крім показника величини одержуваного прибутку, ефективність функціонування капіталу повинна визначатися і більш загальним показником - величиною приросту капіталу за період. Тому як основні критерії при оцінці ефективності використання капіталу представляється необхідним застосовувати кілька показників, а саме: прибуток, одержуваний підприємством за звітний період, зміну показників фінансового стану в цілому, показників ділової активності підприємства, і величину приросту капіталу підприємства за період[13].

При визначенні ефективності використання капіталу варто використовувати як методи фінансово-інвестиційного аналізу, так і методи комплексного аналізу капіталу. Такий підхід дозволяє одержати всеосяжну оцінку з двох позицій для подальшого їхнього порівняння і визначення ступеня необхідної деталізації.

Основними задачами аналізу ефективності функціонування капіталу є:

- визначення впливу прибутку на капітал;
- установлення приросту капіталу;
- оцінка впливу на фінансове положення підприємства стану показників капіталу.

2.3. Аналіз і оцінка стану рентабельності підприємства

Рентабельність – один із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва.

Коефіцієнти рентабельності – система показників, які характеризують здатність підприємства створювати необхідний прибуток в процесі своєї господарської діяльності. Коефіцієнти (показники) рентабельності визначають загальну ефективність використовуваних активів і вкладеного капіталу.

Показники рентабельності розраховуються на основі Балансу ф.1 та Звіту про фінансові результати підприємства ф.2. В основу розрахунку показників рентабельності можуть бути покладені різні величини прибутку підприємства: валовий (маржинальний) прибуток, операційний прибуток, прибуток до виплати процентів і податку на прибуток, прибуток до виплати податку на прибуток (ЕВТ), чистий прибуток.

Показники даної групи дають уявлення про те, наскільки ефективно підприємство здійснює свою діяльність, контролює витрати на виробництво і реалізацію продукції, і який чистий прибуток при цьому отримує.

Нормативного значення для коефіцієнтів не рентабельності існує, але є загальне правило, чим вище значення коефіцієнту, тим краще. Збільшення коефіцієнту протягом звітного періоду свідчить про покращання результатів діяльності підприємства, зменшення – про погіршення. Порівняння з середньогалузевими показниками дозволяє визначити місце підприємства серед інших підприємств галузі.

Рентабельність доцільно розглядати з двох позицій - як об'єктивну економічну категорію і як показник. Як об'єктивна економічна категорія, рентабельність характеризує прибутковість, фінансовий результат господарської діяльності. В економічній теорії застосовується кілька визначень категорії рентабельності: прибутковість; відношення корисного результату діяльності у вигляді прибутку до вартості сукупних витрат на її отримання; зіставлення результатів господарської діяльності з витратами або

ресурсами, обчисленими у вартісній формі; інтегральний показник, узагальнюючий інші показники ефективності.

Таблиця 2.6.

Динаміка показників рентабельності ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ» за 2017-19 р.р.

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	12,93	0,01	-5,79	-12,92	-5,79	-99,94	-76901,71
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	12,93	0,01	-5,79	-12,92	-5,79	-99,94	-76901,71
Рентабельність власного капіталу	17,08	0,01	-9,94	-17,06	-9,95	-99,93	-88686,27
Рентабельність виробничих фондів	14,81	0,01	-6,52	-14,8	-6,53	-99,94	-74879,51
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	10,26	-2,37	2,98	-12,64	5,35	-123,11	-225,66
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	4,04	0,03	-1,59	-4,01	-1,63	-99,19	-4952,36

Продовження табл.2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	3,31	0	-1,93	-3,31	-1,94	-99,93	-88423,92
Коефіцієнт реінвестування	0,48	1055	-0,7	1054,52	-1055,7	219518,76	-100,07
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,08	0,11	0,07	0,03	-0,04	41,78	-39,96
Період окупності капіталу, рік	7,73	13272	-17,28	13264,27	-13289,28	17155,64	-100,13
Період окупності власного капіталу	5,86	8916,5	-10,07	8910,64	-8926,57	152150,47	-100,11

Рентабельність активів в 2017 році склала 12.93 %, тобто на кожен гривню активів підприємство отримало 12.93 копійок чистого прибутку. В 2018 році на кожен вкладену в активи гривню було отримано 0.01 копійок чистого прибутку. В 2019 році значення показника рентабельності активів дорівнювало -5.79 %.

Щодо показника рентабельності власного капіталу, то в 2017 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 17.08 копійок чистого прибутку. Це низький показник, який свідчить про незадовільну ефективність роботи підприємства. В 2018 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0.01 копійок чистого прибутку, тобто ефективність роботи за цей рік була низькою. В 2019 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм -9.94 копійок чистого збитку. Такий стан справ веде до деградації підприємства.

Рентабельність виробничих фондів в 2017 році склала 14.81 %, тобто на кожен гривню виробничих фондів підприємство отримало 0.15 грн чистого

прибутку. В 2018 році на кожен вкладений у виробничі фонди гривню було отримано 0 грн чистого прибутку. В 2019 році значення показника рентабельності виробничих фондів дорівнює -6.52 %.

Показник рентабельності продажів за прибутком від реалізації показує скільки припадає прибутку від продажів на одиницю виручки. Він дозволяє визначити суму, яка залишається після вирахування собівартості, комерційних і управлінських витрат на покриття інших витрат (інших операційних витрат, відсотків за кредит, податку на прибуток). В 2017 році значення показника становило 10.26 %. Тобто в підприємства залишалися кошти для здійснення інших витрат. В 2018 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить -2.37 %. На кінець досліджуваного періоду кожна гривня виручки дозволила отримати 0.03 гривень прибутку від реалізації.

Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю виручки. Як правило, підприємство, де менеджмент працює на високому рівні, мають більш високі доходи, оскільки вони краще розпоряджаються доступними ресурсами. В 2017 році кожна отримана гривня виручки дозволила отримати 0.03 грн. чистого прибутку. В 2018 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить 0 %. На кінець 2019 року значення показника становило -1.93 %.

Чистий прибуток, що залишився для самофінансування підприємства, може бути розподілений по статутному і резервному фондам або залишатися як нерозподілений. В активах він може бути спрямований на фінансування будь-яких майнових об'єктів. Нерозподілений прибуток є власністю засновників, і тому збільшує суму власного капіталу, а сума збитку відповідно його зменшує. В 2017 році 48.04 % чистого прибутку було спрямовано на збільшення суми резервного фонду та нерозподіленого прибутку. В 2018 році значення показника більше 1, тобто зростання стимулював не тільки чистий прибуток, але й інші джерела коштів. В 2019

році значення показника від'ємне і становить -69.86, тобто чистий збиток знижує суму власного капіталу.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання вказує на темп росту власного капіталу за рахунок чистого прибутку. В 2017 році 7.88 % власного капіталу було збільшено за рахунок чистого прибутку. В 2018 році 11.17 % власного капіталу було збільшено за рахунок чистого прибутку. На кінець періоду значення показника становить 6.71 %.

За умови, що підприємство діяло б на рівні 2017 року його активи окупилися б протягом 7.73 років. Якби підприємство діяло на рівні 2018 року його активи подвоїлися б протягом 13272 років. Значення показника окупності було негативним в 2019 і тому не має економічного пояснення.

За умови, що підприємство діяло б на рівні 2017 року його власний капітал окупився б протягом 5.86 років. Якби компанія діяла на рівні 2018 року власний капітал окупився б протягом 8916.5 років. Значення показника окупності було негативним в 2019 році і тому не має пояснення.

За своєю суттю управління рентабельністю представляє собою досягнення бажаної динаміки значень показників рентабельності. Відповідно, при управлінні рентабельністю необхідно не тільки фокусуватися на показниках прибутку, а й аналізувати структуру активів, джерел фінансування тощо, а також у ході поточної господарської діяльності намагатися постійно знаходити можливі шляхи підвищення ефективності діяльності компанії і резерви зростання рентабельності.

Виходячи з цієї мети управління рентабельністю покликане вирішувати такі завдання:

1). Максимізація розміру формованого прибутку відповідно з ресурсним потенціалом підприємства та ринковою кон'юнктурою. Це завдання реалізується на основі оптимізації складу ресурсів підприємства і ефективного їх використання в конкретних умовах.

2). Оптимізація співвідношення між рівнем формованого прибутку і допустимим рівнем ризику. Між цими показниками існує прямий зв'язок. З

урахуванням відношення менеджерів до господарських і фінансових ризиків визначається їх допустимий рівень і відповідно політика здійснення тих чи інших видів діяльності або проведення господарських операцій. Виходячи з заданого рівня ризику, в процесі управління повинен бути максимізований відповідний йому рівень прибутку.

3). Забезпечення високої якості формованого прибутку. У процесі формування прибутку в першу чергу повинні бути реалізовані резерви його зростання за рахунок операційної (виробничої) діяльності і реального інвестування, що забезпечують основу перспективного розвитку організації.

4). Забезпечення необхідного рівня прибутку на капітал власникам підприємства.

5). Формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в майбутньому періоді.

6). Забезпечення ефективності програм участі персоналу в прибутку.

7). Мінімізація обсягу ресурсів, що використовуються у процесі формування максимального обсягу прибутку[8].

Загалом при організації управління прибутковістю можна виділити три основні стратегії з урахуванням рівня ризику, які можуть обиратися керівництвом:

- максимізація рентабельності;
- отримання задовільного (оптимального) результату;
- мінімаксимізація рентабельності.

Максимізація рентабельності. Сенс цієї політики полягає в отриманні максимального прибутку в кожній комерційній угоді як за рахунок внутрішніх резервів, так і за рахунок споживачів. Ця мета не може вважатися виправданою з точки зору її соціальних наслідків. Тому як довгострокова стратегія вона застосовується рідко, але для короткострокових тактичних завдань вона застосовується в сферах швидкого економічного зростання.

Отримання задовільною результату. Суть цієї стратегічної мети полягає в тому, що при формуванні прибутку враховується ступінь ризику. Сучасна економічна теорія і практика ризик-менеджменту розглядає ризик як один з чинників формування рентабельності. При цьому деяка частина рентабельності являє собою винагороду за готовність йти на ризик і за ефективне управління ризиком. Орієнтиром для підприємств у цьому випадку стає прибуток, який можна отримати при застосуванні даного капіталу в якійсь іншій галузі. Задовільний прибуток має тенденцію до зниження до такого рівня, який не притягне занадто багато конкурентів в цю галузь, але й не потрібним буде втручання органів, що стежать за тим, щоб позиція підприємства в галузі не стала монопольною[18].

Мінімаксимізація рентабельності. При намаганні досягти цієї мети визначається максимальний прибуток, але не по всіх витрат як у першому випадку. При прийнятті рішення береться в розрахунок необхідність страхування від можливих втрат.

2.4. Комплексний аналіз і оцінка фінансового стану підприємства

Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів, у тому числі фінансового оздоровлення підприємств. Під фінансовим станом підприємства розуміють міру його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів його зміцнення та підвищення рентабельності виробництва як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банками, іншими організаціями та працівниками підприємства.

Інформацію, яку використовують для аналізу фінансового стану підприємства за доступністю можна поділити на відкриту та закриту (таємну). Відкритою є інформація, яка міститься в статистичній та бухгалтерській звітності і виходить за межі підприємства[28].

Кожне підприємство розробляє свої планові та прогностичні показники, норми, нормативи, тарифи та ліміти, системи їх оцінки та регулювання фінансової діяльності. Ця інформація може становити комерційну таємницю, а іноді й «ноу-хау». Відповідно до чинного законодавства України підприємство має право тримати таку інформацію в секреті. Перелік її визначає його керівник.

Фінансовий стан залежить від результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому оцінку його можна об'єктивно здійснити не через один, хай і найважливіший, показник, а тільки за допомогою системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства, відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Така об'єктивна оцінка передусім потрібна самому підприємству. Крім того, вона необхідна кожному з наявних і можливих партнерів підприємства — акціонерів, банкірів, податкових адміністрацій, підприємств, у кожного з яких свій критерій оцінки. Тому й система показників оцінки фінансового стану має бути такою, щоб кожний міг зробити вибір виходячи із власних інтересів.

В умовах ринкової економіки показники оцінки фінансового стану підприємства залежно від практичних міркувань поділяють на чотири групи: ліквідності (платоспроможності), ділової активності, фінансової стійкості (заборгованості) і рентабельності.

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують цей стан. Показниками та факторами стабільного фінансового стану підприємства можуть бути: стійка платоспроможність,

ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів. У свою чергу незадовільний фінансовий стан характеризують: неефективне розміщення коштів, брак власних оборотних коштів, наявність стійкої заборгованості за платежами, негативні тенденції у виробництві[4].

Однак прибуток і рентабельність — традиційні показники фінансових результатів — не можуть повною мірою характеризувати фінансовий стан підприємства і можливі тенденції його змін. Останній істотно залежить від певних фінансових пропорцій, які аналізують за даними балансу — підсумкового синтетичного документа про наявність і використання коштів на певну дату (кінець року, кварталу). Співвідношення між окремими групами активів і пасивів балансу мають важливе економічне значення і використовуються для оцінки та діагностики фінансового стану підприємства. Це співвідношення можна розглядати в різних аспектах, але основними з них є ті, що характеризують ступінь ліквідності, ділової активності та заборгованості підприємства.

Таблиця 2.7.

Експрес-аналіз фінансового стану підприємства за 2017-19 р.р.

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення	
				2018 до 2017	2019 до 2018
1	2	3	4	5	6
Частка основних засобів в активах	0,76	0,61	0,59	-0,15	-0,03
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,18	0,18	0,17	0	-0,01
Оборотність активів (оборотів), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	3,9	3,44	2,99	-0,46	-0,45
Фондовіддача	4,73	5,07	4,98	0,35	-0,09

Коефіцієнт оборотності запасів	48,22	11,97	6,98	-36,25	-4,99
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	168,86	94,7	95,15	-74,16	0,45
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	12,93	0,01	-5,79	-0,13	-0,06

Продовження табл.2.7

1	2	3	4	5	6
Період окупності власного капіталу	5,86	8916,5	-10,07	8910,64	-8926,57
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	-0,66	0,46	0,32	-1,12	-0,15
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,73	0,63	0,54	-0,1	-0,09
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,77	0,81	0,75	0,04	-0,06
Коефіцієнт ліквідності поточної	0,7	1,67	1,4	0,97	-0,27
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,01	0,03	0	0,02	-0,02
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,72	0,49	0,37	-0,23	-0,12

Експрес-аналіз передбачає розрахунок декілької показників, що свідчать про різні сфери фінансової діяльності підприємства - ліквідність, стійкість, рентабельність, ділова активність тощо. Щодо показника частки основних засобів в активах в 2017 році 76.15 % пасивів було інвестовано в основні засоби підприємства. В 2018 році значення показника знижується на -14.67 % в порівнянні з роком раніше. В 2019 році тенденція залишається незмінною і частка основних засобів продовжує знижуватися. Тобто в умовах збільшення

доходів знижується частка основних засобів. Це вказує на оптимізацію структури основних засобів.

Протягом 2017 року значення показника оборотності активів становило 3.9. Це означає, що за допомогою використання кожної гривні активів було вироблено продукції та надано послуг на суму 3.9 гривень. В 2018 році значення показника знижується і кожна вкладена в активи гривня дозволила отримати 3.44 гривень виручки. Тобто знижується ефективність використання активів загалом. В 2019 році продовжується зниження показника і на кожну гривню вкладену в активи підприємство отримало 2.99 гривень доходу від операційної діяльності. Це вказує на постійне зниження ефективності використання активів протягом усього періоду.

Щодо показника фондівддачі, то він вказує на те, що в 2017 році кожна гривня вкладена в основні засоби принесла підприємству 4.73 грн. виручки. В 2018 році ефективність використання виробничих і збутових основних засобів збільшується на 0.35. В 2018 році відбувається зниження ефективності використання основних засобів і на кожну гривню основних засобів, залучену до операційного процесу підприємства, було виготовлено продукції та надано послуг на суму 4.98 грн.

В 2017 році запаси здійснили 48.22 оборотів. Якщо коефіцієнт значно перевищує середньогалузеві норми, то це створює ризик, пов'язаний з недостатнім розміром запасів, наслідком якого буде зниження обсягу виручки від реалізації. Занадто високий коефіцієнт може бути ознакою нестачі вільних коштів і сигналом про можливу неплатоспроможність підприємства. Нормальне значення коефіцієнта може коливатися для різних сфер бізнесу від 4 до 8. В 2018 році значення показника знижується на -36.25 у порівнянні з попереднім роком. Це вказує на зниження ефективності управління запасами і може бути ознакою зниження збутової активності. В 2019 році тенденція залишається незмінною і відбувається зниження ефективності використання запасів. В 2019 році вони здійснили 6.98 оборотів.

Оборотність дебіторської заборгованості в 2017 році склала 168.86, тобто протягом 2017 року дебіторська заборгованість здійснила 168.86 оборотів. В 2018 році значення показника знизилося на -74.16. Це вказує на зниження ефективності управління дебіторською заборгованістю. В 2019 році тенденція змінюється і на кінець досліджуваного періоду дебіторська заборгованість здійснила 95.15 оборотів.

Рентабельність активів в 2017 році склала 12.93 %, тобто на кожную гривню активів підприємство отримало 12.93 копійок чистого прибутку. В 2018 році на кожную вкладену в активи гривню було отримано 0.01 копійок чистого прибутку. В 2019 році значення показника рентабельності активів дорівнювало -5.79 %.

За умови, що підприємство діяло б на рівні 2017 року його власний капітал окупився б протягом 5.86 років. Якби компанія діяла на рівні 2018 року власний капітал окупився б протягом 8916.5 років. Значення показника окупності було негативним в 2019 році і тому не має економічного пояснення.

В 2017 році на кожную гривню запасів припадає -0.66 грн. власних оборотних коштів. Це означає, що негативна сума власних обігових коштів не дозволяє фінансувати запаси за свій рахунок. Для цього підприємство залучає позикові ресурси. В 2018 році значення показника становило 0.46. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 0.32 проти 0.46 в 2018 році, тобто сума власних обігових коштів знижується.

В 2017 році частка власного капіталу становила 0.73, тобто була вкрай високою. При позитивному значенні ефекту фінансового левереджа доцільно зменшити цей показник. В 2018 році значення показника було вищим нормативного. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 0.54.

Коефіцієнт фінансової стійкості враховує не тільки власний капітал, але і довгострокові зобов'язання і характеризує рівень фінансової стабільності в перспективі більше 1 року. В 2017 році 77.17 % активів фінансувалося за

рахунок постійних або довгострокових джерел фінансування. Нормативним значенням є 0,8 і більше. В 2018 році значення показника залишається на високому рівні і в найближчій перспективі ризик недостатності фінансування для ефективного здійснення діяльності відсутній. Що стосується значення на кінець року, то воно нижче нормативного.

Значення показника ліквідності нижче нормативного, тобто підприємство не здатне погасити всі свої зобов'язання протягом року. В 2018 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 1.67 грн. оборотних активів. В 2019 році ліквідність була в межах норми і на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 1.4 грн. оборотних активів.

Щодо показника абсолютної ліквідності, то в 2017 році підприємство могло негайно погасити 0.01 грн. поточних зобов'язань. В 2018 році значення показника становило 0.03, а на кінець досліджуваного періоду - 0.

Так як значення показника співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості в 2017 році менше одиниці, це означає, що підприємство отримує більше фінансових ресурсів у формі кредиторської заборгованості (у тому числі товарних кредитів), ніж направляє на формування дебіторської заборгованості (в тому числі, товарних кредитів). В 2018 році значення показника становило 0.49. В 2019 році політика управління кредиторсько-дебіторською заборгованістю була ефективною, адже на кожну гривню кредиторської заборгованості припадає 0.37 гривень дебіторської заборгованості.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта, дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в конкурентних ринкових умовах. Оцінка майнового та фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських та фінансових напрямків виробничого розвитку, залучення чи здійснення інвестицій тощо[19].

Подальші дослідження з даного питання мають бути направлені на удосконалення методології комплексної оцінки, виокремлення групи показників, які є найбільш вагомими при проведенні такої оцінки.

Висновки до розділу 2

Поетапний аналіз грошових потоків дає можливість оцінювання діяльності підприємства в минулому, прогнозування потреби в грошових коштах та слугує підґрунтям для оцінки ефективності тактичного планування грошових потоків.

Для забезпечення аналізу грошових потоків удосконалено і уточнено методику використання коефіцієнтного аналізу грошових потоків, що дозволяє покращити процедуру їх планування, підвищити точність оцінки стану планування та якість прогнозів. Позитивні аспекти використання удосконаленої методики полягають у тому, що вона є достатньо гнучкою і може використовуватися на будь-якому з підприємств реального сектору економіки; детальний коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства дозволяє визначити їх достатність та адекватність, а також повною мірою уточнити результати фінансового аналізу діяльності підприємства в аспекті руху грошових коштів підприємства, є ґрунтовним та змістовним джерелом інформаційного забезпечення оцінки ефективності тактичного планування останніх[3].

На основі проведеного аналізу можна дійти таких висновків:

1. Методичні підходи до аналізу грошових потоків за матеріалами Звіту про рух грошових коштів практично розроблені не повною мірою і потребують подальшого дослідження.

2. Звіт про рух грошових коштів, складений прямим методом, забезпечує аналітичні можливості вивчення складу, динаміки і структури грошових потоків. Проте наявність стандартних обмежень у переліку джерел надходження та напрямів витрачання грошових коштів значно звужує рамки дослідження і знижує інформаційну цінність цього звіту.

3. Для поглиблення аналізу грошових потоків за матеріалами публічної фінансової звітності та підвищення його практичного значення доцільно розраховувати та порівнювати відносні показники ефективності грошового

потоків від операційної діяльності, такі як відношення чистого руху грошових коштів до загальної суми активів, обсягу продаж, витрат на придбання (створення) основних засобів, довгострокової кредиторської заборгованості тощо.

4. Окремого дослідження потребує методика аналізу взаємозв'язку чистого руху грошових коштів з прибутком підприємства, що має стати предметом подальшого поглибленого вивчення.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ
КОШТАМИ ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-
НОВОМОСКОВСЬК»

3.1. Оцінка ефективності використання грошових коштів ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ»

Необхідність управління грошовими потоками підприємства на даному етапі розвитку обумовлюється тим, що в умовах ринкового господарювання є важливі чинники, що зумовлюють темпи розвитку підприємства - обсяг і структура грошових ресурсів підприємства.

Грошові потоки стають одним з найважливіших факторів розвитку українських підприємств в умовах фінансової кризи та недостатності оборотних активів. Варто відмітити, що ефективність діяльності підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші.

За сучасного стану розвитку економіки істотно впливає на рівень ефективності суб'єкта господарювання саме управління грошовими потоками, оскільки забезпечує безперебійність і скорочення фінансового й операційного циклів, поточну і абсолютну ліквідність, а також знижує платоспроможності[26].

Грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, вироблених його господарською діяльністю.

Сутність ефективного управління грошовими потоками на підприємстві визначається за допомогою наступних чинників:

1. Грошові потоки обслуговують здійснення господарської діяльності підприємства практично у всіх її аспектах. Грошовий потік можна представити як систему "фінансового кровообігу" господарського організму підприємства.

2. Фінансова рівновага забезпечує ефективне управління грошовими потоками.

3. Правильне формування грошових потоків сприяє підвищенню ритмічності здійснення операційного процесу підприємства.

4. Ефективне управління грошовими потоками дозволяє скоротити потреби підприємства в позиковому капіталі. Активно управляючи грошовими потоками, можна забезпечити більш раціональне й заощадливе використання власних фінансових ресурсів, сформованих із внутрішніх джерел, знизити залежність темпів розвитку підприємства від позикового капіталу.

5. Управління грошовими потоками є важливим фінансовим важелем забезпечення збільшення обороту капіталу підприємства.

6. Зниження ризику неплатоспроможності підприємства відбувається безпосередньо за допомогою ефективного управління грошовими потоками. Навіть у підприємств, що успішно здійснюють свою діяльність і отримують необхідну для розвитку суму прибутку, неплатоспроможність може виникати як наслідок незбалансованості різних видів грошових потоків у часі. Синхронізація надходження і виплат коштів, що відбувається безпосередньо в процесі управління грошовими потоками підприємства, дозволяє усунути фактор неплатоспроможності.

7. Активні форми управління грошовими потоками дають можливість підприємству отримувати прибуток, створений його грошовими активами.

У практиці існують положення щодо організації ефективності управління грошовими потоками підприємства:

- Грошові потоки не можуть утворюватися в результаті пасивної економічної поведінки підприємства.

- Грошові потоки є невід'ємною частиною фінансового та операційного циклів, що в свою чергу вимагає погодження фінансових питань між усіма ланками курування фінансами підприємства.

- Управління грошовими потоками потребує відповідного інформаційного доповнення системи для прийняття управлінських рішень.

- Однозначність трактування прийнятих фінансових рішень, змістовне доведення їх до виконавців та надання адекватного зворотного зв'язку – моніторингу, перегляду та корегування фінансових рішень - є невід'ємним положенням управління грошовими потоками.

Управління грошовими потоками включає реалізацію наступних етапів:

1) планування та прогнозування грошових потоків і складання відповідних внутрішніх фінансових документів;

2) імплементація бюджету грошових потоків, що є невід'ємною складовою системи бюджетів на підприємстві, як процес його безпосереднього дотримання при організації операційної, інвестиційної, фінансової діяльності;

3) контролінг виконання бюджету грошових потоків та планових показників звіту про рух грошових коштів;

4) корегування планових величин відповідно до зміни зовнішніх і внутрішніх умов реалізації бюджету грошових потоків.

Виручка від реалізації продукції, прибуток та грошовий потік є найважливішими показниками при оцінці результатів діяльності підприємства.

Основним внутрішнім джерелом самофінансування є виручка (дохід) від реалізації продукції, робіт, послуг. Вона є основним джерелом покриття браку коштів на виробництві і формування доходів, створення фінансового резерву і реалізації продукції. При ринковій економіці значна увага приділяється : обсягу продажу і виручці. Від обсягів виручки залежить не тільки внутрішньовиробнича компенсація витрат і формування доходу, а й погашення банківських кредитів, своєчасність і повнота податкових платежів, які впливають на рівень виплачених відсотків, що в кінцевому рахунку позначається на фінансовому результаті діяльності підприємства[9].

В сучасних умовах господарювання більшість підприємств відчують брак фінансових ресурсів. Актуальним постає питання самофінансування. Управління грошовими потоками є одним з найважливіших аспектів фінансового менеджменту, оскільки грошові кошти є найбільш ліквідними активами підприємства, здатними легко трансформуватися в будь-який інший вид активів. В Україні в умовах інфляції, нестабільної політичної ситуації, постійних змін в законодавстві і кризи неплатежів управління грошовими потоками є найбільш актуальним завданням в управлінні фінансами. Підвищення ефективності фінансового управління є основним фактором добробуту компанії.

Наявність інформаційного забезпечення є досить важливим чинником ефективності певної керуючої системи. При ринковій економіці існуюча формула "час – гроші" доповнюється схожою формулою: "інформація – гроші". Щодо управління грошовими потоками вона набуває безпосереднього значення, тому що від якості інформації, яка використовується при прийнятті управлінських рішень значною мірою залежать обсяг витрат фінансових ресурсів, рівень прибутку, ринкова вартість підприємства, та інші показники, що формують прибуток власників організації та темпи його економічного розвитку. За фінансовими потоками на підприємствах не ведеться системного обліку, тому це негативно впливає на наявність грошових ресурсів підприємства: інформація, що наводиться у звітності про рух грошових коштів охоплює всі види фінансового забезпечення підприємства і може бути використана в управлінні рухом грошових коштів; науково-технічний прогрес суспільства, який охоплює також і галузь інформаційних систем і технологій, дає можливість створити інтегровану інформаційну систему, що забезпечить управління оперативною, достовірною аналітичною інформацією про фінансово-господарську діяльність підприємства. Наведені вище фактори дозволять покращити результати фінансово-господарської діяльності в цілому і управління грошовими коштами зокрема .

3.2. Оптимізація залишків грошових коштів ТОВ «Керуюча компанія «Коменерго-Новомосковськ»

Необхідною умовою для забезпечення платоспроможності підприємства є формування мінімально необхідного обсягу грошових коштів, потрібного для забезпечення безперервної операційної діяльності підприємства та своєчасного прийняття рішень щодо вибору джерел фінансування.

Грошові кошти часто іменуються неприбутковими активами. Вони необхідні для виплати заробітної плати, купівлі сировини, матеріалів, основних засобів, сплати податків, обслуговування боргу, виплати дивідендів тощо. Проте грошові кошти, звичайно, не приносять доходу. Таким чином, метою управління грошовими коштами є підтримка їх залишку на розрахункових рахунках на мінімально допустимому рівні, достатньому для здійснення нормальної діяльності фірми, та переведення решти їх у прибуткові активи[30].

Іншими словами, мова йде про таку суму грошових коштів на рахунках і в касі, яка достатня:

а) для своєчасної сплати рахунків постачальників, що дозволяє скористатися наданими ними знижками;

б) для підтримки кредитоспроможності;

в) для оплати непередбачених витрат.

Це зумовлює визначення мінімального, оптимального і середнього залишку грошових активів, а також можливості розпоряджатися тією сумою грошей, яка не є потрібною в операційній чи іншій діяльності у конкретний момент часу.

Метою управління грошовими активами є забезпечення постійної платоспроможності підприємства. Об'єктами фінансового управління є грошові кошти (в касі, на банківських рахунках, у дорозі) та їх резерви у формі поточних фінансових інвестицій у грошові інструменти та цінні папери[14].

Важливим управлінським завданням є підтримка грошових коштів підприємства на мінімально потрібному рівні. Для цього можуть використовуватися всі можливі джерела поповнення грошових коштів:

- надходження виручки від реалізації продукції на умовах негайної оплати;
- стягнення дебіторської заборгованості;
- продаж резервних грошових активів у формі поточних фінансових інвестицій;
- продаж матеріальних і нематеріальних активів підприємства (запасів, основних засобів, об'єктів незавершеного виробництва, патентів, ноу-хау тощо);
- отримання банківських кредитів; залучення інвестицій шляхом випуску акцій, облігацій, додаткових паїв тощо.

При чому перші чотири способи поповнення залишку грошових коштів є більш доцільними, оскільки не ведуть до збільшення валюти балансу. У цих випадках грошові кошти формуються шляхом реструктуризації активів підприємства. І, навпаки, два останні способи можуть використовуватися для підтримки поточної платоспроможності лише у крайніх випадках, оскільки вони призводять до відволікання залучених ресурсів від цільового використання[35].

Мінімальний залишок грошових коштів визначається, виходячи з планового обсягу платіжного обороту та швидкості обороту грошових коштів, що склалася на підприємстві з урахуванням особливостей його діяльності.

Існує два основні шляхи зменшення мінімального залишку грошових коштів:

- по-перше, за рахунок оптимізації платіжного обороту;
- по-друге, шляхом прискорення оборотності грошових коштів.

Оптимізувати платіжний оборот підприємства можна шляхом коригування потоків платежів, запровадження режиму економії, зменшення потреби у фінансових ресурсах.

Прискорити оборотність грошових коштів вдається за рахунок: зменшення тривалості операційного та фінансового циклів; своєчасної інкасації виручки; зменшення обсягів готівкових розрахунків; скорочення частки тих форм розрахунків з постачальниками, які потребують тимчасового резервування грошових коштів на банківських рахунках (акредитиви, чеки) і т. ін.

Іншим аспектом підвищення ефективності використання грошових активів є мінімізація сукупних витрат на їх утримання і зворотну конвертацію короткострокових фінансових вкладень у готові засоби платежу.

Вирішується це завдання за допомогою знаходження оптимального розміру залишку грошових коштів. В іноземній практиці найбільш розповсюдженою моделлю оптимізації залишку грошових коштів є модель Баумоля.

Мета моделі Баумоля полягає у визначенні такого залишку грошових коштів підприємства, за якого загальні витрати (витрати від володіння грошовими коштами та витрати від проведення операцій з короткостроковими цінними паперами) будуть мінімальними. Вона базується на рішеннях підприємства щодо грошових коштів та короткострокових фінансових інвестицій. Баумоль обґрунтовує, що рівень грошових коштів підприємства змінюється від свого максимального до мінімального рівня, шляхом вкладення їх в короткострокові цінні папери або шляхом продажу останніх.

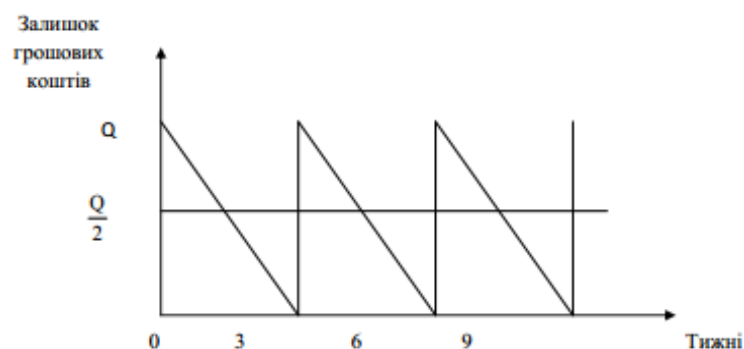

Рис. 3.1. Графік зміни залишку грошових коштів на поточному рахунку
(модель Баумоля)

Дана модель характеризує припущення, що підприємство починає працювати, володіючи певним максимально обґрунтованим залишком грошових коштів, а потім їх постійно витрачає протягом певного проміжку часу. Всі кошти, що надходять від реалізації товарів, робіт, послуг суб'єкт господарювання вкладає в короткострокові цінні папери, як тільки запас грошових коштів стає рівним нулю, поповнення залишку грошових коштів здійснюється за рахунок продажу короткострокових цінних паперів.

З наведеного графіка (рис. 3.1) видно, що якби поповнення залишків грошових активів шляхом продажу короткострокових фінансових вкладень здійснювалося у два рази частіше, то розмір максимального і середнього залишку грошових активів на підприємстві був би у два рази меншим. Але слід мати на увазі, що кожна така операція пов'язана з певними витратами. Для економії загальної суми витрат з обслуговування операцій поповнення грошових коштів можна збільшити їх період або зменшити частоту поповнення.

У цьому випадку збільшуються максимальний і середній розміри залишку грошових активів відповідно, які не приносять підприємству доходів, їх зростання означає для підприємства втрати доходів від коштів, інвестованих у короткострокові фінансові вкладення.

За допомогою моделі Баумоля визначаємо оптимальний розмір максимального залишку грошових активів підприємства:

$$Q = \sqrt{\frac{2 \times V \times c}{r}}, \quad (3.1)$$

де Q – оптимальний розмір максимального залишку грошових активів підприємства, грош. од.;

V – прогнозована потреба в грошових коштах, грошові одиниці;

c – витрати з конвертації грошових коштів у цінні папери, грош. од.;

r – середня ставка відсотка за короткостроковими фінансовими вкладеннями або рівень втрати альтернативних доходів при зберіганні грошових коштів на поточному рахунку, од.

Таким чином, середній запас грошових активів становить $Q/2$.

Розрахуємо оптимальний розмір максимального залишку грошових активів підприємства, грош. од. для ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ».

Виходячи із даних плану надходжень та витрат грошових коштів ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ» прогнозована потреба в грошових коштах складає 2255,83 тис. грн. Величина витрат на проведення операції з конвертації грошових коштів у поточні фінансові інвестиції дорівнює 902,5 тис. грн., а прогнозована дохідність від них – 12,1 % річних. Підставивши дані в формулу (3.1) отримаємо оптимальний розмір максимального залишку грошових коштів - 5800,95 тис. грн.

Рентабельність підприємства формується під впливом великої кількості взаємопов'язаних факторів, які впливають на результати діяльності підприємства різноспрямовано: одні - позитивно, інші - негативно. Більш того, негативний вплив одних факторів здатен знизити або навіть звести нанівець позитивний вплив інших. Різноманіття факторів не дозволяє їх чітко обмежити, а тому потрібно виділити основні групи таких факторів, зокрема факторів підвищення рентабельності підприємства[20].

Будь-який господарюючий суб'єкт є одночасно і суб'єктом, і об'єктом економічних відносин, то в першу чергу необхідно розглянути розподіл на фактори зовнішнього середовища (незаплановані) і фактори внутрішнього середовища (плановані). Вплив зовнішніх факторів не може бути значно зміненим, проте підприємства можуть розробити заходи адаптації для максимально ефективного використання сформованої ситуації. На противагу їм вплив внутрішніх факторів піддається корегуванню і може бути зміненим управлінськими рішеннями. Тому важливо розуміти, які наявні інструменти та які шляхи досягнення підвищення рентабельності підприємства. Загалом

виділяють такі групи чинників, що впливають на формування стратегії підвищення рентабельності суб'єкта господарювання.

Таблиця 3.1.

Чинники вибору стратегії забезпечення підвищення рентабельності підприємства

Чинники	Характеристика
1	2
1. Внутрішні чинники	
Матеріально-технічні чинники	проведення модернізації та реконструкції матеріально-технічної бази підприємства
Організаційно-управлінські чинники	розробка стратегії і тактики діяльності та розвитку підприємства, інформаційне забезпечення процесу прийняття рішення
Фінансові чинники	фінансове планування діяльності підприємства, аналіз і пошук внутрішніх резервів зростання прибутку, податкове планування
Кадрові чинники	підвищення кваліфікації працівників, поліпшення умов праці, організація оздоровлення і відпочинку працівників
2. Зовнішні чинники	
Ринкові чинники	підвищення конкурентоспроможності у наданні послуг, організація ефективної реклами нових видів товарів
Адміністративні чинники	оподаткування, правові акти, постанови і положення, що регламентують діяльність, організації, державне регулювання тарифів і цін
Зовнішньо-економічні чинники	зміна тарифів і цін продукцію та послуги в результаті інфляції

Плановані(внутрішні) чинники залежать від внутрішнього середовища підприємства і визначаються роботою колективу. Не плановані фактори формуються в результаті взаємодії організації із зовнішнім середовищем і також чинять значний вплив на основні показники рентабельності підприємства. Зовнішніми факторами підвищення рентабельності можуть

бути наявність сприятливої зовнішньої кон'юнктури, банкрутство конкурентів, підвищення потенційного попиту на продукцію підприємства серед споживачів тощо. Усе це призводить до зростання рівня доходу, що в свою чергу забезпечує вищий рівень прибутковості.

Підприємства не можуть працювати ізольовано. Вони постійно перебувають у взаєминах із зовнішнім середовищем: споживачами, посередниками, громадськими організаціями та державними установами. Сукупність цих відносин безпосереднім чином впливає на рентабельність діяльності. У підсумку висока ділова репутація дозволяє підприємству підвищувати рентабельність[2].

Фактори внутрішнього середовища можна розділити на виробничі, безпосередньо пов'язані з основною діяльністю підприємства, і позавиробничі, фактори, які безпосередньо не пов'язані з виробництвом продукції і з основною діяльністю підприємства.

Зупинимось на окремих внутрішніх чинниках рентабельності господарюючих суб'єктів. Почнемо з обсягу виробництва (реалізації). Цей фактор має найбільший вплив на рентабельність через витрати виробництва підприємства, так як змінні їх види прямо пов'язані зі зміною цього показника. Зростання обсягу виробництва призводять до збільшення загальної суми витрат виробництва, однак, рівень витратоємкості при цьому знижується, так як сума постійних витрат виробництва залишається незмінною. Із зростанням виробництва до певної межі сума змінних, а відповідно і загальних витрат виробництва підприємства зростає зазвичай меншими темпами, тому що у складі змінних переважають види витрат виробництва, що мають регресивний характер (це пов'язано з реалізацією резервів більш ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства). Однак, починаючи з певного моменту, зростання обсягу виробництва викликає ще більше зростання суми змінних витрат, окрім цього частково і постійних витрат виробництва, в результаті чого темпи зростання

загальної суми витрат можуть перевищити темпи зростання обсягу виробництва.

Тобто норма прибутку спочатку росте, а потім знижується. Така ситуація пов'язана з необхідністю залучення додаткового обсягу ресурсів усіх видів на забезпечення приросту виробництва і реалізації продукції, в результаті чого різко зростають постійні витрати, а в складі змінних в цьому періоді починають переважати види витрат виробництва, що мають прогресивний характер. Отже, обсяг прибутку і рівень рентабельності знаходяться в зворотній залежності від величини та рівня витрат виробництва.

Збільшення обсягу збуту, як було виявлено вище, не завжди позитивно впливає на рентабельність, проте для більшості випадків таке твердження вірне.

Серед внутрішніх факторів підвищення рентабельності організації можна виділити також склад і структуру асортименту виробленої і реалізованої продукції. Різні види продукції мають різний рівень витратоємності. Але в кожному разі, розширення асортименту сприяє зростанню виручки. Підвищення частки товарів більш високої якості, які є престижними, дозволяє підвищити частку прибутку в ціні продукції, адже споживачі частіше купують дані товари саме через їх престижності і в розрахунку на додаткові блага при експлуатації. Тому оптимізація асортименту може сприяти підвищенню рентабельності[29].

У числі потенційних факторів підвищення рентабельності слід виділити організацію руху сировини та матеріалів на виробничій лінії. Прискорене просування сировини та матеріалів сприяє збільшенню обсягів виробництва і зниженню поточних витрат. Справа в тому, що чим нижчим є період обігу товарних запасів в днях, тим відповідно нижчим на підприємстві рівень витрат по зберіганню товарів, рівень природних втрат. У результаті рентабельність зростає. Тобто виробничий цикл безпосередньо впливає на

формування матеріальної ресурсомісткості одиниці продукції в межах промислового підприємства.

Наступний фактор - чисельність і склад працівників. Рентабельність максимізує не високу чисельність працівників, а саме оптимальна. Достатня кількість при певному рівні технічної озброєності праці дозволяє повною мірою реалізувати програму підприємства з досягнення необхідного рівня рентабельності. Велике значення має ступінь кваліфікації працівників, наприклад, у торгівлі - їх уміння швидко і чітко обслуговувати покупців, правильно закупувати товари тощо.

Важливими факторами підвищення рентабельності виступають форми і системи економічного стимулювання праці працівників. Вплив цього чинника можна оцінити через показник витрат на оплату праці, а також через показник рентабельності витрат на оплату праці. В даний час підвищується роль морального заохочення працівників, отримання ними задоволення від своєї праці. Наприклад, система КРІ дозволяє довести до працівників сутність цілей організації, що спрямовує усі їх зусилля на досягнення однієї і тієї ж цілі - максимізації рентабельності.

Продуктивність праці працівників підприємства також безпосередньо впливає на рентабельність. Продуктивність праці – це ефективність затрат конкретної праці, яка визначається кількістю продукції, виробленої за одиницю робочого часу. Чим вищий обсяг виробництва (товарообігу), який припадає на одного працівника підприємства, тим відповідно нижчий рівень витрат з оплати праці та інших витрат з утримання персоналу на одиницю виробництва (товарообігу). Тобто зростання продуктивності праці при інших рівних умовах тягне за собою збільшення маси прибутку і підвищення рентабельності діяльності підприємства[36].

У контексті характеристики праці персоналу слід виділити групу соціальних факторів, які впливають на підвищення або зниження рентабельності підприємства. Це культурно-технічний і моральний рівень кадрів, ставлення до праці, відповідальність тощо.

Дуже важливим для підвищення рентабельності є рівень морального і фізичного зносу основних фондів. Чим вищий ступінь зносу основних фондів, тим більше витрат несе підприємство на їх ремонт, а відповідно і тим вищий рівень браку чи втрат товарів у процесі їх зберігання. Тобто використання зношених основних фондів, морально застаріле обладнання не дозволяє розраховувати на збільшення рентабельності в перспективі.

Іншим елементом є створення тактики та стратегії забезпечення рентабельності. Цей процес передбачає розробку комплексу заходів, які визначають послідовність досягнення конкретних цілей з урахуванням можливостей найбільш ефективного використання ресурсів кожним виробничим підрозділом і всім підприємством. Загалом процес планування дозволяє максимально використати потенціал суб'єкта господарювання.

До позавиробничих факторів можна віднести природоохоронні заходи, які необхідні для підприємств ряду галузей і тягнуть за собою значні витрати, своєчасність і повнота виконання постачальниками і покупцями зобов'язання перед підприємством, їх віддаленість від підприємства, вартість транспортування до місця призначення тощо, штрафи і санкції за несвоєчасність або неточність виконання будь-яких зобов'язань організації.

Вплив кількісних (якісних) змін факторів виробництва на результат діяльності можна оцінити з двох позицій: як екстенсивне і як інтенсивне. Екстенсивні фактори пов'язані зі зміною кількісних параметрів елементів процесу виробництва, до них належать фактори, які відображають обсяг господарських ресурсів (наприклад, зміна чисельності працівників, вартості основних фондів), їх використання за часом (зміна тривалості робочого дня), а також непродуктивне використання ресурсів (втрати через шлюб, відпустки для навчання). Кількісна зміна виробничих факторів завжди має бути виправдана зміною обсягу продукції, що випускається, тобто підприємство повинне стежити за тим, щоб не знижувалися темпи приросту прибутку щодо темпів приросту витрат. В протилежному випадку екстенсивні фактори можуть стати факторами зниження рентабельності, а не підвищення[21].

Інтенсивні виробничі фактори пов'язані з підвищенням якості використання виробничих факторів, до них відносяться, наприклад, підвищення кваліфікації працівників, продуктивності устаткування, впровадження прогресивних технологій, прискорення оборотності оборотних коштів). Також важливу роль у реалізації інтенсивних факторів підвищення рентабельності підприємства відіграють інновації. Успішне впровадження інноваційних розробок сприяє узгодженню економічних інтересів учасників інноваційного процесу і, як результат, впливає на отримання різних видів ефектів упровадження інновацій. Тому при розробці стратегії підвищення рентабельності важливо враховувати досягнення науково-технічного прогресу, що може забезпечити більш ефективне використання обмеженої кількості матеріальних та фінансових ресурсів підприємства[25].

Також можна розділити фактори, що чинять позитивний вплив на рівень рентабельності підприємства, на комерційні та фінансові. Комерційні фактори охоплюють в широкому розумінні поняття маркетингу: укладання господарських договорів на основі детального вивчення діючої та перспективної кон'юнктури ринку, цінове регулювання збуту, його напрям і організаційно-економічне забезпечення. Надійність прогнозу комерційних факторів опирається, з одного боку, на страхування ризиків (в основному ризиків втрати майна, зриву поставок, відкладення або відмови від платежу), з іншого - на залучення солідних, платоспроможних клієнтів (замовників, покупців), що, в свою чергу, вимагає позавиробничих витрат (представницьких, на рекламу та ін.). При правильній побудові маркетингової політики ці фактори стають факторами зростання рентабельності підприємства.

3.3. Визначення економічного ефекту та ефективності від впровадження планування грошових потоків

Економічний ефект – корисний результат економічної діяльності, що вимірюється як різниця між грошовими доходами від такої діяльності та грошовими витратами на її здійснення.

Питання економічної ефективності при плануванні проектів розглядаються в різних масштабах та на різних стадіях планування. Відповідно розрізняють і методи, що застосовуються на окремих етапах планування та оцінки:

- на етапі проведення технічного аналізу та при плануванні фінансування проекту, коли відомі не всі умови підприємницької діяльності, вибір здійснюється на практиці за допомогою спрощеного часткового аналізу;
- на вирішальній стадії оцінки необхідно розглянути проект в цілому, приймаючи до уваги результати часткового аналізу, а потім прийняти позитивне або відхиляюче проект рішення. Це здійснюється за допомогою глобальних моделей. Глобальними вони називаються тому, що дозволяють враховувати всі умови фінансової сфери[1].

Ефективність проекту характеризується системою показників, які виражають співвідношення вигід і витрат проекту з погляду його учасників.

Виділяють такі показники ефективності проекту:

- показники комерційної ефективності, які враховують фінансові наслідки реалізації проекту для його безпосередніх учасників;
- показники економічної ефективності, які враховують народногосподарські вигоди й витрати проекту, включаючи оцінку екологічних та соціальних наслідків, і допускають грошовий вимір;
- показники бюджетної ефективності, які відображають фінансові наслідки здійснення проекту для державного та місцевого бюджетів.

Для розрахунку цих показників можуть використовуватись однакові формули, але значення вихідних показників для розрахунків істотно відрізнятимуться.

Залежно від тривалості циклу проекту оцінка показників ефективності може бути різною. Показники комерційної ефективності можуть розраховуватися не тільки на весь цикл проекту, а й на місяць, квартал, рік.

Розрізняють три основні методи визначення ефективності проектів на початкових етапах проведення технічного аналізу. Вони не враховують фактор часу або враховують його не повністю:

- порівняння витрат;
- порівняння прибутку;
- порівняння рентабельності, до якого відноситься як спеціальний випадок статистичний метод окупності.

До найпростіших показників ефективності проектів, які застосовуються при проведенні технічного аналізу відносять:

- капіталовіддачу (річні продажі, поділені на капітальні ви-трати);
- оборотність товарних запасів (річні продажі, поділені на середньорічний обсяг товарних запасів);
- трудовіддачу (річні продажі, поділені на середньорічну кількість зайнятих робітників і службовців).

Однак ці показники відносяться до числа показників моментного статичного ряду і не враховують динамічних процесів у їх взаємозв'язку.

Для оцінки ефективності проектів доцільніше використовувати показники, які дають змогу розрахувати значення критеріїв ефективності проектів, беручи до уваги комплексну оцінку вигід і витрат, зміну вартості грошей у часі та інші чинники. Правильне визначення обсягу початкових витрат на проект є запорукою якості розрахунків окупності проекту.

При аналізі ефективності проекту використовують наступні показники:

1. Сума інвестицій – це вартість початкових грошових вкладень у проект, без яких він не може здійснюватись. Ці витрати мають довгостроковий характер. За період функціонування проекту протягом його “життєвого циклу”, капітал, вкладений у такі активи, повертається у вигляді амортизаційних відрахувань як частина грошового потоку, а капітал

вкладений в оборотні активи, в тому числі в грошові активи, по закінченню “життєвого циклу” проекту має залишатися у інвестора у незмінному вигляді й розмірі. Сума інвестицій у фінансові активи являє собою номінальну суму витрат на створення цих активів;

2. Грошовий потік – дискontований або недискontований дохід від здійснення проекту, який включає чистий прибуток та амортизаційні відрахування, які надходять у складі виручки від реалізації продукції. Якщо у завершальний період “життєвого циклу” проекту підприємство-інвестор одержує кошти у вигляді недоамортизованої вартості основних засобів і нематеріальних активів та має вкладення капіталу в оборотні активи, вони враховуються як грошовий потік за останній період;

3. Чиста теперішня вартість проекту - Net Present Value (NPV) - це найвідоміший і найуживаніший критерій. У літературі зустрічаються й інші його назви: чиста приведена вартість, чиста приведена цінність, дискontовані чисті вигоди. NPV являє собою дискontовану цінність проекту (поточну вартість доходів або вигід від вкладених інвестицій). Чиста теперішня вартість проекту – це різниця між величиною грошового потоку, дискontованого за прийнятної ставки доходності і сумою інвестицій. Для розрахунку NPV проекту необхідно визначити ставку дискontу, використати її для дискontування потоків витрат та вигід і підсумувати дискontовані вигоди й витрати (витрати зі знаком мінус). При проведенні фінансового аналізу ставка дискontу звичайно є ціною капіталу для фірми. В економічному аналізі ставка дискontу являє собою закладену вартість капіталу, тобто прибуток, який міг би бути одержаний при інвестуванні найприбутковіших альтернативних проектів.

Якщо NPV позитивна, то проект можна рекомендувати для фінансування. Якщо NPV дорівнює нулю, то надходжень від проекту вистачить лише для відновлення вкладеного капіталу. Якщо NPV менша нуля – проект не приймається.

Розрахунок NPV робиться за такими формулами:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^t} \quad (3.2)$$

де B_t – вигоди проекту в рік t ;

C_t – витрати на проект у рік t ;

i – ставка дисконту;

n – тривалість (строк життя) проекту.

Основна перевага NPV полягає в тому, що всі розрахунки проводяться на основі грошових потоків, а не чистих доходів. Окрім того, ефективність головного проекту можна оцінити шляхом підсумовування NPV його окремих підпроектів. Це дуже важлива властивість, яка дає змогу використовувати NPV як основний критерій при аналізі проекту.

Основним недоліком NPV є те, що її розрахунок вимагає детального прогнозу грошових потоків на термін життя проекту. Часто робиться припущення про постійність ставки дисконту[15].

4. Термін окупності інвестицій – це час, протягом якого грошовий потік, одержаний інвестором від втілення проекту, досягає величини вкладених у проект фінансових ресурсів. У господарській практиці його можуть визначати без урахування необхідності грошових потоків у часі або з урахуванням такої необхідності. Термін окупності проекту – Payback Period (PBP) використовується переважно в промисловості. Один із найбільш часто вживаних показників оцінки ефективності капітальних вкладень. На відміну від показників, які використовуються у вітчизняній практиці, показник «термін окупності капітальних вкладень» базується не на прибутку, а на грошовому потоці з приведенням коштів, які інвестуються в інновації та суми грошового потоку до теперішньої вартості. Критерій прямо пов'язаний з відшкодуванням капітальних витрат у найкоротший період часу і не сприяє проектам, які дають великі вигоди згодом. Він не може слугувати за міру

прибутковості, оскільки грошові потоки після терміну окупності не враховуються. Критерій найменших витрат (НВ) використовується тоді, коли оцінка вигід проекту складна й ненадійна. При цьому порівнюють наведені витрати по різних варіантах проекту і вибирають той, який при найменших витратах забезпечує найкращі результати. Критерій прибутку в перший рік експлуатації дає змогу перевірити, чи забезпечують вигоди за перший рік експлуатації проекту "достатню" дохідність. По ньому порівнюється чистий дохід за перший рік експлуатації з капітальними витратами проекту, включаючи процентний дохід у період робіт по будівництву (береться накопичена сума процентів, а не наведені проценти). Якщо відношення вигід до витрат менше ціни капіталу, то проект, можливо, є передчасним, а при більшому відношенні можна зробити висновок, що з проектом, очевидно, припізнся.

5. Внутрішня норма рентабельності – Internal Rate of Return (IRR) У літературі зустрічаються й інші назви: внутрішня ставка рентабельності, внутрішня ставка доходу, внутрішня норма прибутковості. Це рівень ставки дисконтування, при якому чиста приведена вартість проекту за його життєвий цикл дорівнює нулю. IRR проекту дорівнює ставці дисконту, при якій сумарні дисконтовані вигоди дорівнюють сумарним дисконтованим витратам, тобто IRR є ставкою дисконту, при якій NPV проекту дорівнює нулю. IRR дорівнює максимальному проценту за позиками, який можна платити за використання необхідних ресурсів, залишаючись при цьому на беззбитковому рівні. Розрахунок IRR проводиться методом послідовних наближень величини NPV до нуля при різних ставках дисконту.

На практиці визначення IRR проводиться за допомогою такої формули:

$$IRR = A + \frac{a(B - A)}{(a - b)}$$

(3.3)

де А – величина ставки дисконту, при якій NPV позитивна;

В – величина ставки дисконту, при якій NPV негативна;

a – величина позитивної NPV, при величині ставки дисконту A;

b – величина NPV, при величині ставки дисконту B.

При застосуванні IRR виникають такі труднощі:

- неможливо дати однозначну оцінку IRR проектів, у яких зміна знака NPV відбувається більше одного разу;
- при аналізі проектів різного масштабу IRR не завжди узгоджується з NPV;
- застосування IRR неможливе для вибору альтернативних проектів відмінного масштабу, різної тривалості та неоднакових часових проміжків.

6. Індекс прибутковості – Profitability Index (PI) є відношенням суми наведених ефектів (різниця вигід і поточних витрат) до величини інвестицій:

$$PI = \frac{1}{K} \cdot \sum_{i=1}^n \frac{B_i - C_i^K}{(1+i)^i},$$

(3.4)

PI тісно пов'язаний з NPV. Якщо NPV позитивна, то й $PI > 1$, і навпаки, якщо $PI > 1$, проект ефективний, якщо $PI < 1$ – неефективний.

Передпроектне дослідження повинно містити обґрунтування технічної та економічної можливості виконання проекту. Обов'язково потрібно визначити також джерело ризику.

В заключних проектних дослідженнях проводять техніко-економічний аналіз, фінансовий аналіз та загальноекономічний аналіз.

При проведенні техніко-економічного аналізу розглядаються питання технічних можливостей, питання ринку збуту та закупівель, потреб матеріалів із врахуванням використовуваної техніки тощо, при цьому враховуються потреба в додатковій інформації зі сторони потенційних партнерів та інвесторів.

Висновки до розділу 3

Грошові кошти є результатом операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. В сучасних умовах керівники підприємств повинні прагнути до підвищення та збалансування обсягу і структури грошових. Правильно організована система управління грошовими потоками дає можливість підвищити рівень виробництва та прибутковості підприємства. Від якості та ефективності процесу управління грошовими потоками залежить не тільки фінансова стійкість підприємства в даний період часу, а й безпосередньо змога подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху на майбутнє.

Отже, загалом кількість факторів підвищення рентабельності є значною. Підприємство повинне використовувати як наявні на підприємстві внутрішні можливості підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання, так і пристосовувати до зовнішніх впливів та використовувати їх для підвищення результуючого показника роботи. Внутрішніми факторами підвищення рентабельності є організаційно-управлінські чинники, матеріально-технічні чинники, фінансові чинники, кадрові чинники. Щодо зовнішніх чинників, то сюди відносяться адміністративні, зовнішньоекономічні, ринкові чинники. Правильне маніпулювання впливами цих факторів та поєднання в продуманій плановій стратегії дозволить максимізувати критерій оцінки ефективності роботи підприємства.

Загальноекономічний аналіз включає опис загальної економічної ситуації, спільне представлення витрат та вигід проекту, які торкаються національних економічних суб'єктів, переоцінку витрат та результатів по національно-економічних критеріях тощо.

Ефективність проекту характеризується системою показників, які виражають співвідношення вигід і витрат проекту з погляду його учасників. Виділяють такі показники ефективності проекту:

- показники комерційної ефективності, які враховують фінансові наслідки реалізації проекту для його безпосередніх учасників;

- показники економічної ефективності, які враховують народногосподарські вигоди й витрати проекту, включаючи оцінку екологічних та соціальних наслідків, і допускають грошовий вимір;
- показники бюджетної ефективності, які відображають фінансові наслідки здійснення проекту для державного та місцевого бюджетів.

ВИСНОВКИ

Досліджено теоретичні аспекти управління грошовими потоками підприємства. Вивчено та узагальнено основні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до визначення сутності поняття грошових потоків, сформовано власне бачення даної категорії. На нашу думку «грошовий потік» – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів, генерованих господарською діяльністю підприємства протягом певного періоду часу, які характеризуються факторами ризику та ліквідності.

Рух грошових коштів на підприємстві аналізується на підставі звіту про рух грошових коштів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Аналіз руху грошових коштів здійснюється для оцінки спроможності підприємства заробляти грошові кошти в розмірі і в строки, необхідні для здійснення запланованих витрат.

Управління грошовими потоками в цілому є важливим елементом фінансової політики підприємства, воно наскрізь охоплює всю систему управління підприємства. Від якості та ефективності процесу управління грошовими потоками залежить не тільки стійкість підприємства в конкретний період часу, а й можливість подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху на довгострокову перспективу.

Проведено аналіз основних теоретичних підходів до оцінки руху грошових потоків підприємства. Систематизовано основні підходи до аналізу грошових потоків підприємства, виділено стадії аналіз, мету проведення та основні заходи. Досліджено основні показники, які використовуються при аналізі грошових потоків суб'єкта господарювання

Об'єктом дослідження та аналізу руху грошовими потоками було обрано підприємство ТОВ «КК «Коменерго-Новомосковськ».

Проведена загальна характеристика підприємства. Здійснено оцінку фінансового стану підприємства, проаналізовано баланс підприємства, проведено аналіз рентабельності підприємства.

Основною проблемою на підприємстві слід вважати недостатні темпи оновлення основних засобів, знос та старіння обладнання. Також підприємство має проблеми з ліквідністю, відчувається брак грошових коштів та оборотних коштів, що негативно впливає на загальну оцінку фінансового стану. Отже, фінансовий стан є достатньо стабільним.

Попри низькі показники фінансового стану підприємство працює прибутково, стабільно, а також нарощує виробництво. Протягом досліджуваного періоду підприємство нарощувало майно, це сталося більшою мірою через збільшення оборотних активів. В свою чергу збільшення оборотних активів більшою мірою відбулося через зростання дебіторської заборгованості, що свідчить про неефективну роботу фінансового відділу з контрагентами. Показники рентабельності та оборотності капіталу знаходяться на нормальному рівні. Для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві рекомендується запровадити поточне та оперативне фінансове планування, скоротити обсяги матеріальних запасів, скоротити дебіторську заборгованість, а також виділити вільні кошти на депозит. На сьогоднішній день підприємство працює недостатньо прибутково.

Зроблено висновки, що запропонована методика оцінки ефективності управління грошовими потоками може бути впроваджена в практичну діяльність досліджуваного підприємства. Дана методика дозволяє оцінити рівень та напрямок зв'язку між результуючою та факторними ознаками та дослідити вплив тієї чи іншої ознаки на основі її темпу приросту на формування коефіцієнта ефективності управління грошовими потоками підприємства.

Запропоновано удосконалення методики оцінки ефективності управління грошовими потоками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієць, В. С. Дослідження основних сутнісних характеристик «грошових потоків підприємства» [Текст] / В.С. Андрієць // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8. – С.167–172
2. Аранчій, В. І. Фінанси підприємств [Текст]: навч. посіб. / В. І. Аранчій. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с. – ISBN 966–8556–29–1.
3. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: [навч. посібник] / О.Я. Базілінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.
4. Білик, М. Д. Грошові потоки підприємств у мікро- та макроекономічному аспекті [Текст] / М. Д. Білик, С. І. Надточій // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С.133–147.
5. Біндасова, Ю. О. Теоретичні аспекти формування системи управління грошовими потоками підприємства [Текст] / Ю. О. Біндасова //Научно-технический сборник. – 2007. – №77. – С.388-394.
6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 528 с.
7. Бланк, И. А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 2 [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр : Эльга, 2001. – 512. – (Библиотека 118 финансового менеджера). – ISBN 966-521-145-5.
8. Бланк, И. А. Управление денежными потоками [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр : Эльга–Н, 2002. –736 с. – ISBN 978–966–521–430–4.
9. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту : пер. з англ. / Є. Брігхем. – К. : Молодь. – 1000 с.
10. Быкова, Е. В. Показатели денежного потока в оценке финансовой устойчивости предприятия [Текст] / Е. В. Быкова // Финансы. – 2000. – №2. – С. 56-60

11. Варавка, В. В. Аналіз ділової активності як інструмент управління грошовими потоками підприємства [Текст] / В. В. Варавка // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 2. – С.184–192.
12. Вороніна, А. В. Управління грошовими потоками в умовах кризи [Електронний ресурс] / А. В. Вороніна // Економічні наукові Інтернет конференції. – Режим доступу : http://www.economy-confer.com.ua/full_article/622/. – 15.11.2011. – Назва з екрану.
13. Івахів Ю. Аналітичні показники рентабельності: суть та методика розрахунку / Ю. Івахів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 11. – С. 29–37.
14. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: Навч посіб. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 440 с.
15. Ключник О.С. Вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / О.С. Ключник, О.В. Кондратюк // Науковий вісник Рівненського інституту ВНЗ Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» – 2010. – № 1. – С. 120–127.
16. Коваленко, С. О. Сутність грошових потоків та їх роль в управлінні фінансами підприємств [Електронний ресурс] / С. О. Коваленко // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>. – 08.01.2012. – Назва з екрану
17. Косова Т., Роганова Г. Проблеми розподілу чистого грошового операційного потоку підприємства на прибуток і амортизацію // Економіка України. – 2008. – №7.
18. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Л 64 Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: «ХайТек Прес», 2008. — 336 с
19. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] /Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: КНТЕУ, 2010. – 412 с.
20. Мошенський С. З., Олійник О. В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / За

ред. д.е.н.,проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. І перероб. – Житомир:ПП „Рута”, 2007. – 704 с.

21. Нікбахт Е. Фінанси : пер. з англ. / Е. Нікбахт, А. Гроппеллі. – К. : Основи, 1993. – 383 с.

22. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: Монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 420с.

23. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.

24. Пропадчук М.А. До методики складання Звіту про рух грошових коштів Економіка АПК - 2005. - №2 – с.64-69

25. Руда Р.В. Оцінка фінансового стану підприємства : сутність та необхідність [Електронний ресурс] / Р.В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010. – № 1(9). – С. 61 – 65. - Режим доступу: <http://koris.com.ua/other/16818/index.html>

26. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник.- 3-тє вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2007. – 668с.

27. Славюк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. Посіб. – Л.: Вежа, 2001. – 456с.

28. Фінанси підприємств : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 460 с.

29. Фінансова звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interpipe.biz/ru/investment/figures/statement/>

30. Фінансова звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arcelormittal.com.ua/index.php?id=54>

31. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. М Дєєва, О. І. Деніков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.

32. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.

33. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - К. : КНЕУ, 2005. – 536 с.

34. Фінансово-економічний аналіз : підручник / П. Ю Буряк, М. В. Римар, М. Т. Бець та ін.; за заг. ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 528 с.
35. Хелферт Э. Техника финансового анализа : пер. с англ.; под ред. Л. П. Бельх. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 663 с.
36. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства [Текст] / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 111–117.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
БАЛАНС
За 2019 рік

на	" 01 " січня	2019 р.	
Форма №1	Код за ДКУД	1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи:			
Нематеріальні активи:			
Залишкова вартість	010	-	-
Первинна вартість	011	-	-
Знос	012	(-)	(-)
Незавершене будівництво	020	42,2	42,2
Основні засоби:			
Залишкова вартість	030	3520,0	3346,5
Первинна вартість	031	4274,5	4169,1
Знос	032	(754,5)	(822,6)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі ін. підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	-	-
Відстрочені податкові активи	060	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	3562,2	3388,7

II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	218,2	215,8
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	-	-
незавершене виробництво	120	16,9	33,7
готова продукція	130	431,9	581,3
Товари	140	38,6	6,5
Векселі одержані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	4,2	143,6
первинна вартість	161	4,2	143,6
резерв сумнівних боргів	162	(-)	(-)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	-	3,7
за виданими авансами	180	-	-
з нарахованих доходів	190	-	-
із внутрішніх розрахунків	200	-	2,9
Інша поточна заборгованість	210	4,9	11,4
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	0,5	-
в іноземній валюті	240	-	-
Інші оборотні активи	250	-	-
Усього за розділом II	260	715,2	998,9
III. Витрати майбутніх періодів	270	-	0,7
Баланс	280	4277,4	4388,3

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	56,4	56,4
Пайовий капітал	310	-	-
Додатковий вкладений капітал	320	3949,6	3962,5
Інший додатковий капітал	330	-	-
Резервний капітал	340	41,2	41,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-	(84,0)
Неоплачений капітал	360	(-)	(-)
Вилучений капітал	370	(-)	(-)
Усього за розділом I	380	4047,2	3976,1
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення витрат персоналу	400	-	-
Інші забезпечення	410	-	-
Цільове фінансування	420	96,0	80,7
Усього за розділом II	430	96,0	80,7
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	-	-
Довгострокові фінансові зобов'язання	450	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	460	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	470	-	-
Усього за розділом III	480	-	-

IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Векселі видані	520	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	41,8	109,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	6,4	1,2
з бюджетом	550	28,0	46,8
з позабюджетних платежів	560	1,9	13,3
зі страхування	570	22,8	28,9
з оплати праці	580	31,9	67,0
з учасниками	590	-	-
із внутрішніх розрахунків	600	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	1,4	65,2
Усього за розділом IV	620	134,2	331,5
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	4277,4	4388,3

Звіти про фінансові результати 2018-2019 років

		КОДИ	
		Дата (рік, місяць, число)	01
Підприємство ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК»		за ЄДРПОУ	
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за _____ 2018 р.			
		Форма № 2 Код за ДКУД	1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17264,9	12662,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(14510,2)	(10251,4)
Валовий: прибуток	2090	2754,7	2411,2
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	2937,6	4331,2
Адміністративні витрати	2130	(2649)	(1892,5)
Витрати на збут	2150	(39,7)	(46,8)
Інші операційні витрати	2180	(3293,2)	(4908,2)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Збиток	2195	(289,6)	(105,1)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1,1	1.9
Інші доходи	2240	24,7	17,2
Фінансові витрати	2250	(36)	(25,5)

Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1)	(23,7)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Збиток	2295	(300,8)	(135,2)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	349,5	75,1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Збиток	2355	(650,3)	(210,3)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
--------------	-----------	-------------------	---

1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	9562,8	7665,1
Витрати на оплату праці	2505	4721,8	3178,1
Відрахування на соціальні заходи	2510	1946,5	1269,6
Амортизація	2515	747,5	639,2
Інші операційні витрати	2520	818,8	1038,4
Разом	2550	17797,4	13790,4

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

КОДИ

Дата (рік, місяць, число)

01

Підприємство ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-
НОВОМОСКОВСЬК»

за ЄДРПОУ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за _____ 2019 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22808,3	17264,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(18318)	(14510,2)
Валовий: прибуток	2090	4490,3	2754,7
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	2972,8	2937,6
Адміністративні витрати	2130	(2608)	(2649)
Витрати на збут	2150	(50,1)	(39,7)
Інші операційні витрати	2180	(3253)	(3293,2)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Збиток	2195	(0)	(289,6)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0,8	1.1
Інші доходи	2240	47,2	24,7
Фінансові витрати	2250	(24,7)	(36)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)

Інші витрати	2270	(19,1)	(1)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1556,2	0
Збиток	2295	(0)	(300,8)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	333,4	349,5
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1222,8	0
Збиток	2355	(0)	(650,3)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4

Матеріальні затрати	2500	13221	9562,8
Витрати на оплату праці	2505	5004,3	4721,8
Відрахування на соціальні заходи	2510	2046,7	1946,5
Амортизація	2515	690,8	747,5
Інші операційні витрати	2520	973,5	818,8
Разом	2550	21936,3	17797,4

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

Ректору Національного ТУ
«Дніпровська
політехніка»
академіку НАН
України професору
Півняку Г.Г.

ЗАМОВЛЕННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-17ск1 фінансового-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Губановій Яні Олексіївні виконати кваліфікаційну роботу на тему: «Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК») з використанням обліково-економічної інформації підприємства (фінансової установи).

Тема роботи є актуальною для даного підприємства (фінансової установи), тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми підприємства (фінансової установи) і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності його (її) діяльності.

Фінансово-економічна інформація, передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Відповідальна особа (посада, місце роботи)

Директор ТОВ "КК" Керуюча компанія "Коменерго-Новомосковськ"
В.В. [Signature]

(ПІБ)

Печатка установи, яка засвідчує підпис рецензента

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студента(ки) Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на тему
«Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВС»)»
Губанової Яни Олексіївни

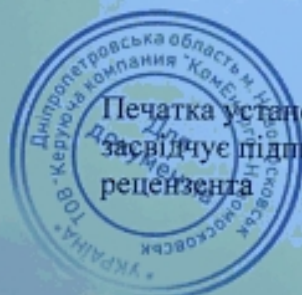
Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю удосконалення роботи підприємства. Висновки і пропозиції, викладені в дипломній роботі, є достатньо аргументованими. Тема широко розкрита, особливо детально розглянуто організацію грошових потоків та їх рух, що дало змогу проаналізувати їх більш детально.

Позитивним моментом є дослідження теоретичних питань та аналіз основних грошових потоків на підприємстві. В роботі викладено сучасний стан підприємства, обґрунтована актуальність теми і завдання дипломної роботи.

Результати дослідження та пропозиції щодо покращення рентабельності підприємства та планування його грошових потоків сприяють підвищенню рівня здійснення контролю та прийняттю правильних управлінських рішень.

З огляду на вище зазначене, робота Губанової Яни Олексіївни написана на актуальну тему, має наукову постановку питання і практичне спрямування, підготовлена у відповідності з вимогами та рекомендована до друку. Таким чином рекомендую кваліфікаційну роботу до захисту та присвоєння її автору ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з оцінкою «84».

Відповідальна особа
(рецензент) (посада,
місце роботи)

Печатка установи, яка
засвідчує підпис
рецензента

Директор ТОВ
"КК" Коменерго-Новомосковськ
Гарасик В. І.

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-17зск-1

Губанової Яни Олексіївни

«Аналіз руху грошових коштів та змін власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ "КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК")»
представленої для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Мета кваліфікаційної роботи. Удосконалення теоретичних та методичних основ, а також розробка практичних рекомендацій щодо поліпшення планування грошових коштів підприємства.

2. Актуальність теми кваліфікаційної роботи. У зв'язку з тим, що фінансове планування здатне активно впливати на усі сторони роботи підприємства через вибір об'єктів фінансування, направлення грошових коштів і вибірково в залежності від віддачі тих чи інших заходів економічного і соціального розвитку сприяти раціональному використанню трудових, матеріальних і грошових ресурсів.

3. Зв'язок теми роботи з об'єктом діяльності спеціаліста зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності спеціаліста спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

4. Задачі кваліфікаційної роботи. Містять елементи, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

5. Методичні підходи щодо сутності поняття фінансового планування та діяльності, досліджені погляди різних економістів щодо цього і сформовано визначення терміну фінансового планування, запропоновані шляхи вдосконалення процесу планування грошових коштів на досліджуваному підприємстві та на основі проведеного аналізу зроблений аналіз ефективності планування грошових потоків.

6. Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень оцінена - 15 балів.

7. Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень – 15 балів.

8. Виконання презентації. Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи -10 балів.

9. Дотримання стандартів. Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності зі стандартами ЄСКД – 10 балів.

10. Робота Губанової Яни Олексіївни виконана на замовлення ТОВ "КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ "КОМЕНЕРГО-НОВОМОСКОВСЬК") та отримала позитивну оцінку його керівництва.

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Губанової Яни Олексіївни рекомендується до захисту з оцінкою 76 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
ст.викладач.

О.І.Замковий